

VAJAT ERP

povratak kapučina

BROJ 137

CENA 2 DINARA

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

Vilijam Mark:

**POVRATAK
KAPUČINA**

Naslov originala:

WILLIAM MARK: UND WIEDER
CAPUCINE

Copyright 1971 by
Martin Kelter Verlag

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik:
Svetožar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca
26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo
cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“
1. januar 1972.

Povratak Kapučina

Visoko gore u severozapadnom delu Kolorada gde široka zelena reka napušta granicu, nalazio se Nortonov ranč na jednoj visoravni, koja je mogla da se još izdaleka da primeti.

Bio je to najčudnovitiji ranč koji je ikada postojao u Sjedinjenim Državama. Ali, uprkos svega, delovao je izuzetno jednostavno, neupadljivo i nije ni bio baš toliko ni veliki.

Kada se kroz kapiju ranča uđe u dvorište, sa leve strane, kako je to uostalom bilo i uobičajeno, nalazila se rančerova kuća sa otvorenom verandom — zdanje bez mnogo ukusa — a pored nje jedna šupa od kamena, koja je verovatno služila kao potkivačnica. Desna strana dvorišta bila je oivičena štalom, a kraj, tog potkovičastog zdanja činili su kuća za smeštaj kaubojja, ambar i dve male šupe.

Od pre četvrt veka ranč je pripadao engleskoj porodici Norton.

Nortonovi su vodili poreklo iz Kamberlanda i tu su preturili preko glave pionirske teške dane stvaranja Amerike. Posle smrti starog Nortona, ranč je nasledio njegov sin Greg. Greg je bio momak od trideset i devet godina, visokog rasta, strogog lica, mišićav, jednom rečju Britanac od glave do pete i pri tome tip kaubojja, koga je samo ova zemlja mogla da stvori.

Ali pod rukovodstvom mladog Grega ranč nije cvetao. Naprotiv, gubio je sve više i više goveda i niko nije tačno znao u čemu je bila stvar. Ni ostali se nisu mnogo brinuli oko Nortonovog ranča. Nalazio se prilično udaljen od grada Sparksa, a takođe i od Overlandovog puta, koji je prolazio severnom obalom zelene reke.

Ali, pored toga, nikome nije bilo sumnjivo ni to što su u poslednjih pola godina skoro svi stari kauboји napustili Nortonov ranč. Pre dva ili tri meseca Norton je primio nove

kauboje. A ti momci su bili nešto izuzetno. Najčudniji od svih bio je tridesetčetvorogodišnji nadzornik Milton Brad, momak koji je vodio poreklo iz zapadnih graničnih oblasti u zapadnoj Virdžiniji u Čarlstonu, koji je morao da napusti pre petnaest godina zbog ubistva. Posle njega mogao bi da se spomene njegov zamenik Ivar Čester, ogromni zdepasti momak, koji mora da je vodio poreklo negde iz Arkanzasa. I njega je mračna sudbina dovela u Kolorado. Pre osam godina u gradu Litl Roku ubio je u jednoj tuči čoveka pesnicom. Zatim bio je tu još i Kid O'Kife, momak iz Ajove. Koliko je moglo da se sazna, bio je iz grada Kedar Rapida. Morao je da napusti svoj zavičaj zbog jedne tuče noževima, u kojoj je takođe jedan čovek izgubio život. Tip svoje vrste bio je i melez Lemi Džordan. Vodio je poreklo sa jugozapada Arizone i to iz grada Jume. Šta je njega nateralo na loš put nije se nikada saznalo. Bilo je međutim sigurno da je imao i suviše prljavštine na svojoj savesti, te je bio prinuđen da svoj zavičaj napusti što pre. Njegov prijatelj Ohajo Bil, koji se upravo zvao Vilijam Saunders, bio je poreklom, kako je i samo njegovo ime govorilo, iz dalekog Ohaja i to iz grada Akrona u severoistočnom delu zemlje, gde je zbog velike pljačke banke osuđen na dugogodišnju robiju. Međutim, ipak mu je pošlo za rukom da pobegne iz zatvora u gradu Kolumbusu. Nortonovom društvu pripadao je još i mali Marti „Sani” Lun. Došao je iz Džemstauna u Severnoj Dakoti. Lun je bio sve drugo, samo ne kauboj, to

jest, bio je kockar, kako je kasnije ustanovljeno, pripadao je u Džemstaunu jednoj grupi, koja je „svoj novac” na lopovski način, u vidu zamata, zarađivala, varajući na kartama. Sani Lun je kod Baumana ubio jednog crnca i radi zločina za njim je bila izdata poternica.

Ostala petorica kauboja na Nortonovom ranču bila su manje zanimljiva, pa ipak su kompletirala to društvo: oba Fečingera, Met i Čarli, dva momka iskrivljenog lica, za koje niko nije tačno znao odakle su došli, potom Pat Lakosta, hitar kao lisica, ljigav i crnokos, pa onda Ingo Braun, bleđi i koštunjavi momak i na kraju jednooki Bili Kalagan. U suštini tom društvu pripadao je i Gregov šesnaestogodišnji brat Hal Norton. Bledunjavi dečak živio je takođe na ranču i radio zajedno sa „kaubojima”. Kolika je bila njegova uloga u tom Nortonovom skupu takođe se nikada nije moglo da sazna. U svakom slučaju bio je prisutan velikoj predstavi, koju je Nortonovo društvo izvelo.

„Kauboji” na Nortonovom ranču bili su svi bez razlike banditi! I to ne obični banditi. Milt Brand, koji je okupio najveći broj tih skitnica, bio je „čovek sa vešalima”. Njega je veliki vođa poslao kod Grega Nortona, koji je takođe pripadao tajnom savezu maskiranih ljudi.

U vreme kada je veliki vođa bande poslao na sever Brada i njegove ljude, savez maskiranih ljudi bio je još snažan, moćan i strašan. Veliki vođa mogao je tada još da dozvoli sebi da angažuje za jedan jedini zadatak „elitu” svojih ljudi. Čester, Brad, Norton, O'Kife i Džor-

dan bili su ljudi, koji su se ubrajali u najopasnije bandite što su postojali u Sjedinjenim Državama. Isto tako i Ohajo-Bil i Sani Lun bili su u svom domenu nedostižni. Žalosna slava!

Vođa je imao naročitog interesa da se toliko zauzme za Nortonov ranč. Jer nedaleko od ranča, gde zelena reka pravi jedan zaokret i to baš na mestu, gde se manji Vermijon uliva u široku reku, nalazio se kazneni logor Masadena, u kome je u to vreme bio komandant pod tim imenom. Logor Masadena, ako se izuzme veliki kazneni logor Seskateva, bio je jedan od najstrašnijih logora za osuđene na doživotnu robiju. Bio je to jedan od tajnih logora, čije se ime stalno menjalo. Jednom se zvao takođe i Ladora. Veliki vođa je po njemu svojevremeno dao isto ime i svom logoru kod Santa Fea.

Maršal Erp nije mogao ni da sanja da će vođi bande tako brzo poći za rukom da sazna za tajni kazneni logor Masadena, u kojem je bio najopasniji zatvorenik, koji je ikada tu bio smešten: Italoamerikanac Lazaro Kapučine.

Kapučine, o čijem se boravku u Sjedinjenim Državama takoreći nije ni znalo, krajem 1883. godine, susreo se sa vođom bande i od tada postao njegov najverniji pratilac. A istovremeno i najopasniji „čovek sa vešalima“, koji je pored vođe lično ikada postojao!

Vajat Erp je uhapsio Kapučina u Tombstonu i predao sudu. Međutim, prepredenom banditu je pošlo za rukom da pobegne iz zatvora u kojem je tada bio smešten. Posle jed-

nog divljeg revolverskog okršaja Vajat Erp ga je po drugi put uhapsio i opet izručio vlastima. Posle su toga zloglasnog zlikovca premeštali iz logora u logor, kako bi mu zametnuli trag. I sam Vajat Erp je tek posle mesec dana saznao gde je Kapučino bio odveden i maršal bi se zakleo da će vođi „ljudima sa vešalima“ biti nemoguće da pronađe opet svog zamenika.

Kapučino je bio višestruki 'zločinac, bezobziran, brutalan čovek, koji je, međutim, bio veoma sposoban i u stvari i bio predodređen za nekog vođu bande. To što nije još bio obešen, bila je jedna od čudnih stvari američkog pravosuđa, koju niko nije mogao da shvati. Kapučino je već višestruko zaslužio smrt. I sada se nalazio u Masadoni, dobro čuvanom logoru za osuđene na doživotni zatvor, gde kažnjenici nisu radili, jer su sa teškim lancima okovanim oko nogu mogli da se kreću samo na uskom prostoru. Begstvo odatle još nikada nije nikome uspelo.

Ostala je zagonетка kako je veliki vođa uspeo da sazna da je Laz Kapučino smešten u Masadoni. Ostaje činjenica da je on to saznao i to zaista u neverovatno kratkom vremenu.

Jedino iz tog razloga je i postojalo novo Nortonovo društvo na ranču! Greg Norton i njegovi ljudi dobili su najteži zadatak, koji je ikada dobio neki „čovek sa vešalima“: oni su morali da oslobode Kapučina iz logora Masadena.

Tajni vođa bande dugo je razmišljao o svom izboru. I tada, kada je poslao Brada sa ljudima ovamo,

znao je da je angažovao najodanije ljude za taj poduhvat. Oni su imali da oslobode Kapučina, pa makar zbog toga goreo i čitav Kolorado!

Međutim, „ljudi sa vešalima” nalazili su se već više od mesec i po dana tu gore u planinama na ranču, a Kapučino je još uvek sedeo u logoru u Masadeni.

Ljudi na Nortonovom ranču pripremali su staloženo i mirmo izvršenje svog zadatka. Nikome u daljoj i bližoj okolini nije ni palo na pamet, da su divlji i nespretni kauboji na Nortonovom ranču, „ljudi sa vešalima” i da nisu u stvari ni na šta drugo mislili, nego na to, kako da oslobode iz obližnjeg logora Masadena opasnog zatvorenika broj 7. Spolja, međutim, gledano, posao na ranču tekao je svojim normalnim tokom.

Jednoga popodneva stajao je Milton Brad, zdepasti nadzornik na verandi i razgovarao sa rančerom. Norton, mršavi Englez, oslonio se rukama na bokove, raširio noge i podigao glavu, pažljivo slušajući.

Brad se protrlja po krutoj bradi i taman reče:

— Bilo je prosto isključeno, Greg! Na ovaj način nećemo ništa postići. Kalagan i oba Fečingera nisu dovoljno snažni, kako bi prešli preko južne strane zida. I Lakosta nije dugo izdržao sa konopcem iznad ispusta. To nam nije pošlo za rukom, kako dole sa istočne strane, tako isto ni sa severa ili zapada. Prema tome, moramo da pokušamo na drugi način. Postoji još samo jedan put, Greg...

Norton pogleda svog saradnika. — Znam, ti misliš na put spreda.

Brad klimnu glavom. — Da. Na žalost, samo na taj.

Norton zatrese glavom. — Imamo naređenje, koga moramo da izvršimo. Pored toga, nije mi još dosadio život. Kada bih išao od strane reke i hteo da pokušam da se približim obalnim utvrđenjima logora, bilo bi to isto tako, kao kada bih kucnuo na vrata i upitao, da li hoće da dobrovoljno izruče Kapučina. — Ne, to nema nikakvog smisla. Moramo i po treći put da pokušamo sa zapadne strane! Tu su stene najniže i uz njih može najlakše da se uzvere.

— Lako je blaga reč — reče Brad, gundajući. — To je glupost! Ukoliko samo jednog od nas tamo gore uhvate, pobiće nas sve ostale kao zečeve. A, pored toga onda će znati, odakle vetar duva.

— Oni će to i tako vrlo brzo da saznaju — odgovori Norton.

— Ali, onda smo u tom slučaju otkriveni!

— Tačno — zakrešta Englez. — Nemamo više mnogo vremena. Imam loše vesti iz Arizone.

— Kakve vesti? — upita nadzornik, vadeći svoju kutiju sa duvanom, kako bi smotao jednu cigaretu.

— To je ni malo priyatna vest. Ne znam, da li je istina. Ali, čuo sam da je vođa pokušao sve da učini u malom mestu Meskito u sava-ni; poslao je, u stvari, malog pajaca Talbota tamo sa ostatkom svojih ljudi.

— Jesu li loše prošli? — upita nadzornik, dok je jezikom ovlažio mrki papir za cigarete.

Englez isturi donju usnu.

— Koliko sam obavešten: da! Naleteli su na Vajata Erpa — i loše se proveli.

— Opet! — procedi nadzornik muklo kroz zube, pri čemu skoro da pregrize cigaretu.

— Da, opet — ponovi Norton. — I, ne napušta me osećaj, da smo mi ovde poslednja stanica.

— Isključeno — reče Brad, koji je svog vrhovnog vođu u Arizoni dobro poznao. — Vođa će opet da skupi dobru momčad u sedlu uz sebe.

Norton podiže ramena. — To mora vrlo često da radi u zadnje vreme, Milt.

— Šta bi to trebalo da znači? — upita tromi Brad, gundajući.

— Reći ću ti. Banda se može tri puta sakupiti, ali, svaki sledeći put je teži. I suviše ljudi je steklo loše iskustvo, tako se već svuda okolo priča.

— Pa neka je, do đavola! Pa to su ipak samo dva momka, protivu kojih se mi borimo! Maršal i taj kockar Holidej!

— To ti kažeš. Međutim, uz Vajata Erpa je zakon.

Milton Brad ga besno prekide: — Šta bi to trebalo da znači, zakon! Prokleta petljivina tamo nekih užtogljenih građanskih činovnika, koji žele da nas sve uskoriste!

— Da, da, dobro. Ali, zakon je dobio snagu u Sjedinjenim Državama, a takođe i ovde na zapadu je u sve jačem nadiranjju. Ljudi su počeli da poštuju zvezdu zakona i strah od nas uskoro neće biti više tako veliki. Ko je prinuđen da tako često okuplja iznova društvo oko sebe,

kao što to čini vođa, onda je izgubio ugled, razumeš li?

Bradu počeo postepeno da se smrkava. — Može biti. Međutim, kada Kapučino bude opet bio među nama, onda će sve bolje da izgleda!

— Naravno — saglasi se Englez na način, za njega neobičnom životu. — Sve što nam je potrebno, je Kapučin! Kada bude opet među nama, stvorice stotinu jahača u sedlu! Preduzeće ka jugu jedan plameni pohod, koji će ostavljati za sobom usijani trag, u to možeš biti siguran.

U Englezovim zelenim očima pojavio se zlokobni bljesak. U tom trenutku moglo je nešto da se prepozna od njegovog pravog karaktera.

Banda „ljudi sa vešalima“ nalazila se već nedeljama u jednom fatalnom položaju. Nije se moglo više da sakrije, da stalno sve veći porazi, koje je veliki vođa u borbi sa maršalom Erpom morao da podnese, behu napravili jednu veliku grešku u njegovom „ugledu“. Ova se ugled uglavnom sastojao od straha stanovništva pred zlokobnim banditima. Međutim, izgleda da je ovaj strah počeo da slabi.

Ali, još uvek nije verovalo sablasno društvo da je poraženo. Još uvek su verovali u obećanja o slobodi, bogatstvu i moći, koji su mogli da budu samo sivim režimom ostvareni. Da su to bili samo zločinci, koji su se okupljali oko tog avetinjskog skupa, o tome u bandi nije niko razmišljao; jer svaka skitnica u njemu bila je jedna gora, od druge.

Poslednjih dana meseca juna 1884. godine, odigravala se na seve-

rozapadu Kolorada druga faza poraza „ljudi sa vešalima“, koja je otpočela teškim porazima kod Sasabea i u borbi kod Meskitea.

Greg Norton i njegov „nadzor-nik“ dogovarali su se o novom načinu, kako da oslobode Lazara Kapučina, pri čemu su, ništa manje nego jedanaest puta, pokušavali da prodru u kazneni logor.

Banditi su svakog puta izvodili svoje poduhvate sa velikom brigom i oprežnošću, ali do sada nijedan od njihovih pokušaja nije urodio plodom.

Najdalje behu došli Kid O'Kife, Lemi Džordan i Sani Lun, kada su se, pre osamnaest dana, uspeli da uzpužu uz strmi obronak. Odatle je mogla da se vidi gornja stenovita staza, ispod koje se nalazilo dvorište sa barakama.

Međutim, od vrha, strmog obronka, do stenovite staze, morali su banditi da savladaju jedno rastojanje od jedno petnaest jardi, kojeg jednostavno nisu mogli da preskoče.

Kid O'Kife hteo je da se spusti dole u dubinu pomoću više, jedno na drugim nastavljenim laso užetima, kako bi se na taj način popeo uz obronak i dospeo na stenovitu stazu.

Kada su i četvrto laso privezali za krajeve i on i pored toga nije mogao da dospe do dna useka, banditi su morali da prekinu, pošto nisu imali kod sebe više lasoa.

Jedanaest dana kasnije pokušali su iznova. Pri tome se Lemi Džordan tako teško povredio, da danima nije mogao da ustane. Iz tog razloga se nije više ni pomišljalo, da ta-

ko nešto slično i dalje preduzimaju, jer je uz to i Sani Lun još i uganuo nogu.

Utvrđenja oko Masadone bila su tako dobro izvedena, da je izgleda svaki pokušaj bio uzaludan.

Pa ipak, niko na Nortonovom ranču nije ni pomišljao da se preda ili da odustane. Tako nešto nije se moglo ni da zamisli među „ljudima sa vešalima“. Pa i gde bi mogli da krenu, ukoliko odustanu?

O'Kife, koji je prelazio preko dvorišta, priđe njima dvojici i promrmlja:

— Đavo ga odneo! Ukoliko opet tako nešto preduzmemo, ostaće jedan od nas dvojice na obronku i psi iz logora će pronaći njihove leševe pre ili kasnije.

— Prokleta đubrad! — procedi Britanac jetko kroz zube, koji je i bio odgovoran za izvršenje poduhvata. — Moramo da prodremo u kamp, pa makar nas to koštalo i poslednjeg čoveka!

— Želeo bih samo da znam, zbog čega — promumla O'Kife.

Brad se naglo okrete i steže pesnice. Preteći sevnu čovek iz Ajove:

— Ukoliko ti to ne odgovara, samo reci!

— Da — prošišta O'Kife — znam, treba to samo da kažem, pa ćete brzo da imate jednog čoveka manje.

— Ne govori gluposti! — odbrusi Norton u međuvremenu.

— Ne govorim gluposti. Tačno znamo, kako je kod nas. Međutim, kažem još jedanput, ono što sam već pre nekoliko dana govorio: borba oko Kapučinovog oslobođenja koštaće vođu celog društva na Nortonovom ranču.

— Pa šta onda! — prodera se Brad. Bio je to momak koji je težio ka teatralnom ponašanju i predstavljao čudnu mešavinu brutalnosti i hvalisavosti.

— Izvučićemo ga odande, pa makar to uspelo poslednjem čoveku, koji još bude ostao od nas. Vođa to tako želi i prema tome, tako ima da bude — reče sada takođe i Norton.

Uto se dogega iz pravca štale jedan mali čovek, tanak kao čačkalice, krivih nogu, zastade ispred stepeništa i gurnu svoj iskrzani šešir sa naboranog čela.

Bio je to Marti Sani Lun. Prebaci desnu nogu preko leve, zavuču obe ruke u džepove od pantalona i pogleda, žmirkajući, u sunce.

— Možda će uskoro kiša — reče kroz nos.

Ostala trojica ga pogledaše.

Zbog čega je glas malog Luna bio tako prigušen, tako da je skoro bio neprijatan?

Lun gurnu levu ruku u džep na košulji i izvadi pikavac od tomputa, koga prethodno protrlja rukama, pre nego što ga ne zabode u nagorelu lulu od kukuruzovine, čiji je pisak bio skoro sav izjeden.

— U svakom slučaju biće kiše. — Upali šibicu i pridrža je nad lalom.

Zamišljeno povuče dim iz lule i puhnu plavobeke oblačiće prema njima trojici, kao da je nameravao da se od njih da zakloni.

Norton, koji je jedva podnosio prisustvo maleckog, obrati mu se: — Sakupi ljude! Moramo da se posavetujemo, šta se mora na najbrži način nešto da preduzme.

Na taj način se oslobodio malog Luna.

Pola časa kasnije sedeli su „kubojci“ u svojoj kući za stanovanje, koja je imala najveću prostoriju na ranču, oko velikog, grubo istesanog stola.

Među bandom „ljudi sa vešalima“ vladala je tišina.

Svi su gledali u svoje ruke i svako je čekao da neko drugi otpočne.

Norton se beše duboko nagnuo napred i stegao ruke. Na čelu su mu stajale male graške znoja, kada, ne baš tako sigurnim glasom, progovori:

— Moramo da razradimo novi plan.

— Drugo ništa nismo ni radili, od kako smo ovde — reče Džordan, cinično se iskeživši, koji je sedeo na drugom kraju stola i klatio se na zadnjim nogama svoje stolice, pri čemu se stalno odbijao od noge stola i u poslednjem trenutku se trzao nazad.

Norton, koji se pribojavao oštrog Džordanovog jezika, ništa mu nije odgovorio.

Bilo je to iznenađenje za sve, kada je neugledni, Lakosta, lisičijeg izgleda, ovoga puta imao jednu ideju; bio je to najveštiji plan koga je banda do sada sačinila. Međutim, bio je to takođe i najopasniji plan.

Po tome planu, kao prvo, trebali su Čarli i Met Fečinger oko devet sati uveče da izjaše napolje, kada se bude spustio mrak. Za njima bi krenuli Braun i Kalagan, kao pomoćna straža. Džordan i Ohajo-Bil bili bi sledeća dvojica, a zatim, morali bi i ostali da krenu. Niko ne

bi smeo da ostane na ranču. Pri ovom planu bili bi svi ljudi angažovani.

Odjednom se Brad okrete i reče poluglasno:

— Šta je bilo sa Halom?

Greg Norton preblede za nijasu. Da, šta je bilo sa njegovim bratom Halom? On podiže ramena, pa ih zatim spusti.

— Bilo bi najbolje kada bismo ga ostavili ovde.

Mali Lakosta tresnu rukom po stolu. — Ne, moraju svi da krenu, Greg! Takođe i Hall!

Put, koga su imali nameru da preduzmu, morali su svi da učine, u to nije moglo da bude sumnje. Bio je to najteži put, koga je banda ikada odabrala i tu je bio svaki čovek potreban.

Dva Fečingera bi po tom planu bili izloženi najvećoj opasnosti, a da to ni samima nije bilo jasno. Oni su imali da, napred sa južne strane logora, izvedu jedan obmanjujući manevar. Taj manevar imao je da se odigra na reci. Na jednome splavu bi, po tihom toku Vermijona, krenuli ka zelenoj reci i u neposrednoj blizini izašli na obalu ispred utvrđenja. Tamo bi radili nešto oko splava, kao da su im se više greda na njemu odvezalo. Rad na splavu bi potrajao malo duže i ne bi prošao bez prilične buke.

Tačno u to vreme bi Norton, Čester, Brad i Kid O'Kife, pokušali da se popenju uz strmi obronak, kako bi savladali provaliju, pre nego što bi se ispeli na stenovitu stazu.

Po Lakostinom planu i savlađivanje provalije je trebalo da se odvi-

ja po jednoj vrlo oštroumnoj ideji, tako da su ostali shvatili, da je on o tome morao dugo da razmišlja. Penjanje pomoću konopca bilo je odviše opasno, jer je stenje bilo prilično oštro, ispucalo i trošno. Stene su gore bile čvrste i ako bi mogle da se savladaju, onda je to bilo moguće samo sa vrha. Morao je da se napravi jedan drveni most za izvlačenje, koga je mogao samo jedan čovek da prebaci preko provalije.

Taj most bi se sastajao od tri drvena stabla. Kraj stabla bi držalo više ljudi, dok bi drugi stajali dalje i držali uže, koje bi bilo privezano za vrh „mosta”. Potom bi se ceo uređaj lagano sa užetom spustio i sa druge strane pričvrstio. Da je to moralo da bude potpuno u tišini izvedeno, naravno koliko je to bilo moguće, bilo je samo po sebi razumljivo.

„Ljudi sa vešalima” vežbali su to u dvorištu ranča, pošto su napravili „most”. Spuštali su uređaj tako pažljivo, koliko je to bilo moguće, na krov od štale, dok nisu tako uvežbali, da se to jedva već i u samom dvorištu moglo da čuje.

Kada je most tada zaista postavljen ispod platoa, prešao je prvi od njih preko njega, kako bi pronašao gde bi moglo uže da se priveže na drugoj strani. Banditi nisu hteli da se oslone na privezana stabla, već radije na laso užeta od kože.

Bili Kalagan je na zapadnoj strani logora podigao jedan kamp sa tri konja, gde je imao da naloži vatru, kako bi ga iz kaznenog logora u svakom slučaju primetili. Takođe je i to bio jedan vešt manevar obmanjivanja.

Plan je bio tako lukav, nego ijedan do sada, ali isto tako i vrlo smeo, jer banditi se još nikada nisu usudili, da tako slobodno priđu kaznenom logoru iz pravca reke direktno.

Dvanaesti nalet maskiranih ljudi počeo je planski i izgledalo je da se sve ostvaruje po njihovoj želji.

Dospeli su do strmog obronka, u kome su već vremenom skoro napravili jedne prave „stepenice“ i manevar sa privezanim stablima izvršen je čak potpuno bez ikakve buke. Buka, koja je dopirala sa druge strane logora iz pravca obale reke, bila je tolika, da su spokojno mogli stabla i glasnije da postavljaju. Naime, oba Fečingera pravila su toliku galamu, više nego što je to bilo i potrebno.

A, tada je došao trenutak kada je mali Lakosta dohvatio uže i krenuo sa stene, kako bi viseći prešao preko provalije.

Norton, Čester, Brad i O'Kife, napregnuto bez daha, posmatrali su njegov opasan poduhvat.

I, tada — kada mali Italijan beše prešao skoro polovinu svog puta, kada grede odjednom popustiše!

O'Kife i Brad dohvatiše odmah konopac, kako bi umirili olabavljenju skelu, ali, bilo je uzalud: sa snažnim treskom otkide se srednja greda, odlomivši i čvrsto zakovano učvršćenje.

Telo malog bandita, lagano kao pero, odskoči i sunovrati se u dubinu.

„Čovek sa vešalima“ Patrik Lakosta izgubio je svoj život, nemo i bez samrtnog krika, koga su svi očekivali.

Sa licima bledim kao vosak čučali su razbojnici gore na stenovitoj stazi. Tek kada se Norton podiže, povrati se život u njima.

— Brzo, moramo da se izgubimo! Poneti sve sa sobom.

Kasno noću vratili su se banditi, mračnih lica, na ranč.

Sedeli su smrknutog izraza lica u svojoj kući za prenoćište oko stola i čekali.

Ne zbog toga, što im je mali Lakosta bio naročito drag i što je njegova smrt izazvala neku bolnu prazninu među njima — to ne, ali nisu mogli da zaborave mučnu sliku, kada je momak bez reči otišao u smrt. Bile su to hladne stene kamenog utvrđenja Masadone, koje su takođe i ovaj, do sada najsmelij napad, uspele da odbiju!

Nešto pre četiri sata ujutro Brad prekide tišinu, promrmljavši:

— Na to ne smemo da mislimo. Krvoloci neće naći njegovo telo, jer ta stoka i sama ne silazi dole.

Lun zavrte glavom i odgovori:

— Ne, ne, psi ga neće naći, jer ga neće ni tražiti. Ali — on pogleda lagano od jednog do drugog, pre no što nastavi — sada nas ima još samo dvanaest.

Lemi Džordan pokuša da se kiselom nasmeje: — Da, Pat je bio trinaesti, a trinaest je nesrećni broj...

Tri dana kasnije pokušali su istu stvar još jedanput.

Ovog puta se srušio Čarli Fečinger, mada grede nisu popustile. Izgubio je jednostavno ravnotežu i sunovratio se u dubinu.

Ingo Braun pokušao je nekoliko minuta kasnije to isto. Prešao je skoro tri četvrtine puta, kada se

Jedna greda ugnu, tako da Brauna skoro izbacila kao iz pračke. Kao i njihov prethodnik i ova dvojica otišla su nemo u smrt.

Potpuno nepotrebno strmoglavio se i Ohajo-Bil prilikom silaska sa severne strane strmog obronka i to pred očima svih; više puta udario je telom o kamene ispuste, pre nego što je dospeo u podnožje obronka i ostao da leži potpuno razmrskan.

Brad umota leš u jedno, češbe i odvuče ga sa sobom na ranč. Nisu smeli da ostanu nikakvi tragovi!

Nortonova družina sastojala se sada još samo od devet ljudi. Osim Grega Nortona, bili su tu još i njegov brat Hal, zatim Ivar Čester, Milton Brad, Kid O'Kife, Lemi Džordan, Marti Sani Lun, Met Fečinger i Bili Kalagan.

Tri dana niko nije ništa govorio na ranču o logoru kažnjenika na doživotni zatvor.

Međutim, tek trećeg dana uveče Sani Lun prekide ćutanje. Posle večere se osloni laktovima o sto, stavi svoju usku glavu među kockarske ruke i progunda: — Ne napušta me osećaj, da je momcima preko u kampu bolje nego nama: oni se samo nalaze u logoru za kažnjene na doživotni zatvor, dok smo mi u logoru onih koji su osuđeni na smrt!

Sani Lun je rekao ono, što su ostali već tri dana mislili. Oni, „ljudi sa vešalima” na Nortonovom ranču, bili su u stvari osuđenici: njihov je zadatak bio da stalno jurišaju na logor i niko od njih nije sumnjao u to, da je svaki novi malet zahtevao i nove žrtve.

— Možemo već i da izračunamo,

kada će poslednji od nas da krene na put, kako bi Kapučinu rekao laku noć! — prosikta prevarant na kartama u mukloj tišini.

Svi pogledaše preko prema Bradu i Nortonu.

Britanac naglo skoči, izvadi cigaretu iz ustiju i pritište je na ivicu stola.

— Dosta tračunjanja! Znamo šta nam je zadatak i mi ćemo ga izvršiti. Kapučino će biti oslobođen iz logora! Tako će da bude, pa makar to učinio i poslednji ko od nas bude preživeo!

Zavladala je ledena tišina u skupu. Ljudi su znali da moraju da izvrše naređenje velikog vođe. Nije to bio samo strah od vođe, niti uporna zagriženost, već su zlikovci dobro znali, da drugog izlaza nisu imali. Begstvo nije moglo za njih ništa drugo da znači, do smrt. Kako je sivi klan kažnjavao, niko bolje nije znao, nego ljudi koji su njemu pripadali; sa druge strane, pak, u svetu poštenih ljudi, čekala je svakog od njih, bilo smrt, bilo zatvor.

Sledeće noći niko na ranču nije mogao da spava. Svako je susretao po nekog, kada bi izlazio iz spavaonice, kako stoji napolju u dvorištu i puši pored ograde korala ili pored bunara, ili sedi na stepeništu verande, ili se naslonio na stub od kapije na ranču. Čuteći su prolazili jedan pored drugog, kako bi im samo protekla noć.

Kada je svanulo tmurno i bledosivo jutro iznad prerije na istoku, u raspoloženju razbojnika nije se ništa izmenilo.

U šest sati Brad rasporedi posao na ranču. Ljudi koji su trebali da idu na

pašnjak, odahnuli su. Bili su to Met Fečinger, Bili Kalagan i mladi Hal Norton. Kid O'Kife imao je da potkuje više konja. Ivar Čester i nadzornik radili su na novim vratima na hambaru. Marti Sami Lun i Lemi Džordan u šupi za smeštaj pribora pravili su nove držalje za alatke za polje, dok je Norton, gore u rančerovoj kući u svojoj radnoj sobi, stajao nad jednom kartom logora Masadone i ukočeno posmatrao u nju.

Tu kartu je dobio od velikog vođe. Doneo ju je Brad u jednoj zapečaćenoj kožnoj torbi. I samo tri reči, uspravnim, tvrdim rukopisom, bilo je na njoj dole napisano:

„Kapučino će biti oslobođen!”

Koliko je već puta Norton pročitao ove tri reči! Noću su mu bile pred očima i često je trebalo samo malo, pa da glasno urlikne:

Kapučino će biti oslobođen!

Bilo je tako mnogo stvari u ove tri reči. Ustvari sve, što se ovde dešavalo i što će se i dalje dešavati.

Život Grega Nortona se iz temelja izmenio, od kako mu je umro otac. Mladi rančer sve više je išao krivim putem, kretao se po kockarskim salonima u okolnim gradovima i na kraju se potpuno prezadužio.

Tada je dospeo u ruke jednog čoveka, koga je inače mogao da izdrobi među prstima, kao nekakav komad suve zemlje. Taj čovek bio je kockar Marti Sami Lun. Preko njega Norton je dospeo do „ljudi sa vešalima”.

Kada je rančer pristupio tajnom savezu i sa sivom kapuljačom na glavi zakleo bandi na vernost, čitav novac mu je bio vraćen nazad.

Međutim, šta mu je koristio po-

novno dobijeni novac! Bio je izgubljen.

Banda ga je odredila da izvrši zadatak, na kraju koga je za njega mogla da bude samo smrt.

Gregori Norton kristalnom jasnoćom video je svoju sudbinu koja ga čeka — verovatno on jedini od devetorice ljudi, koji su još bili na ranču.

Ali, više nije bilo odstupanja. I, samo zbog toga izgledao je nekadašnji rančer da je najokoreliji od svih. On je uvek podsticao ljude i govorio ono što mu je prenešeno od strane vođe.

Kapučino će biti oslobođen!

Norton se okrete, pogleda kroz nizak prozor u dvorište i podiže pogled preko kapije ranča prema preriji.

Tamo nekuda u daljini nalazio se zatvor onih osuđenih na doživotnu robiju. I, trenutno od njegovih trinaest kažnjenika, koji su se sada nalazili u njemu, jedan je bio Italoomerikanac Lazaro Kapučine. Čovek, radi kojeg je čitava družina morala ovde da se satre!

U mozgu „čoveka sa vešalima” Grega Nortona sazrevala je jedna misao, koja je već duže vremena morala da tinja u njegovoj podsvesti! Bio je samo jedan put: Kapučino je morao da umre!

Ali, u trenutku, kada se Norton osvestio od tih misli, morao je da ih ipak odbaci. To iz razloga, jer je uvideo, da se takav jedan plan ne može da sprovede u delo.

Pa čak, kada bi mu i pošlo za rukom, da kažnjenika sa brojem sedam ukloni, na kraju tog puta mogao je da se donese samo isti zaključak,

koga je Norton svuda očekivao, to jest smrt, u tom slučaju, od ruke nekog drugog „čoveka sa vešalima”.

Nortonu je isto tako bilo jasno, da je isto tako bilo teško ubiti Kapučina, koliko ga i osloboditi. Jer, ako bi mu pošlo za rukom da prodre u logor, onda bi isto tako morao iz njega i da izađe. Međutim i dalje je tiho gorela u njegovoj podsvesti, nekadašnjeg rančera, ideja da baci eksploziv u unutrašnjost malog logora, kako bi sve u njemu poubijao — pa takođe i kažnjenika Kapučina!

Kada je opet jasnije pogledao situaciju u oči, rančer obrisa čelo, ne bi li se naglo oslobodio tih misli. Jer, opet mu je sasvim jasno postalo, da je princip sive brigade bio tako jednostavan, koliko i primitivan, pošto je na kraju svakog puta stajala sopstvena smrt. Sada se radilo samo o tome, kada je već jednom pripadao bandi, da taj kraj bude koliko god moguće što dalji.

Borba za Kapučina imala je sasvim jednostavno da se dalje sprovodi. Još danas mora da se napravi novi plan i još iste večeri da se sprovede u život.

Norton se okreće i jednim krutim pokretom sede u tešku stolicu svog oca. Ruke je naslonio na naslon ukrašen izvijenim šarama i šetao prstima oko indijanske glave, kojim je naslon na kraju bio izrezbaren. Sa gorkim ukusom u ustima prošišta pred sobom:

— Kapučino će biti oslobođen...!

*
* *

U isto vreme napusti jedan jačač kaktusovo polje, udaljen oko šest stotina milja južno od Nortono-vog ranča, u jugoistočnom delu Arizone, sa čije se zapadne strane mogla da vidi oblast Klantonovog ranča.

Bio je to čovek visokog rasta, razvijenih ramena, uskih bedara, lica potamnelog od vetra, markantno oblikovanog, tamnoplavih očiju sa dugim trepavicama. Na glavi je imao crni ravan šešir, sivu pamučnu košulju i uske pantalone uz telo od crne čoje, koje je nosio preko čizama sa visokom potpeticom i koje su bile opšivene teksaškim šarama. Na bokovima je nosio teške revolvare kalibra četrdeset i pet, sa crnim drškama od roga.

Pažljivi posmatrač bi mogao da primeti na levoj strani košulje, u visini džepa na grudima, jedno tamno mesto u obliku kruga, koje je dokazivalo, da je na tom mestu dugo vremena nošen jedan predmet i sprečio da siva košulja na njemu izbledi: bila je tu šerifova zvezda na grbu u obliku venca.

A, čovek, koji ju je dugo godina nosio, nije bio niko drugi do veliki maršal Vajat Erp. Čovek iz Misurija skidao je svaki put zvezdu zakona kada je napuštao Dodž Siti i stavljao je ponovo, kada se u njega vraćao.

Već duže vremena boravio je ovde na jugu Arizone i borio se zajedno sa svojim pratiocima Dokom Holidejom i Lukom Šortom protivu bande „ljudi sa vešalima”. Maršala nije napuštalo osećanje, da je čovek, koga je on pre svega i go-

nio, to jest velikog vođu „sivolikih“, morao da traži ovde dole.

I, evo, već po peti put jahao je Vajat Erp ka Klantonovom ranču, ne znajući u stvari zbog čega to čini.

Čovek, kome je pripadala ova prostrana oblast pašnjaka skoro do podnožja Plavih planina, bio je Isak Džozef Klanton.

Ajk Klanton!

Skoro preko sedam godina je Ajk Klanton, sa najgorom bandom zlikovaca, koja je do tada bila poznata na zapadu, tiranisaio zemlju. On je bio najopasniji vođa bande, koji se ikada do tada pojavio na zapadu.

Taj tamnokosi, razvijeni, visok čovek, koji ranije nije retko stupao i u borbu sa bikom, koga trojica nisu mogla da obore i koji se usuđio da se u glavnoj ulici Tombstonu lično tuče sa Vajatom Erpom, bio je jedini čovek, kome je maršal priznavao sposobnost, da može da bude vođa jednog takvog velikog pokreta, kao što su to bili „ljudi sa vešalima“. Imati sposobnosti da se organizuje jedna takva tajna organizacija i voditi je, izdržati sve poraze i svaaki put iz ruševina podizati i stvarati novu bandu.

Pa ipak, Ajkovo čudno ponašanje, navodilo je maršala da se koleba. Da se rančer ponašao kao i ranije, naime, kao nečuvena prostaćina, kao divlji kauboj, koji je navikao da zapoveda, samopouzdamo, kao vođa konjokradica, kao bandit, kao „kralj desperadosa“, kao „odmetnik iz Arizone“, kao što se često nazivao, maršalu u tom slučaju ne bi sigurno teško palo, da stvori jedno jasno miš-

ljenje. Ali, Ajk se mnogo promenio od onog strahovitog dana, kada je zajedno sa svojom braćom i Mek Loverijima, imao okršaj sa Erpovima kod O. K. korala u Tombstonu.

U tom okršaju njegov najmlađi brat Bili je izgubio život i to je bilo zaista ono, što je Ajka Klantona učinilo drugim čovekom. Međutim, ne treba shvatiti sada, da je se on promenio i krenuo ispravnim putem, to jest, stavio na stranu zakona i sve svoje sposobnosti upotrebio za odbranu pravde! O, to ne: Ajk Klanton postao je tih, ćutljiv čovek, čovek koji je prihvatio neobične navike, kao na primer, što je stalno išao na groblje i koji izgleda da je, za svet oko sebe, imao samo prezrivi pogled i ni jedne reči više.

To ga, naravno, još nije činilo sumnjivim. Ali, to što se pojavljivao na najrazličitijim mestima, gde je maršal razbijao obruče „ljudi sa vešalima“, bila je već teža stvar.

Pre svega, onoga dana dole u graničnom gradu Nakou, kada ga je Vajat Erp primetio na tamošnjem groblju, prilikom najžešćeg okršaja sa „sivolikima“, samo je pothranjivalo maršalovu sumnju.

„Možda mu ja čak činim nepravdu, kada ga sumnjičim“ — prolazilo je maršalu kroz glavu. Na kraju krajeva, Ajk Klanton je uvek govorio, šta ga je tu ili tamo dovelo: navodno traganje za svojim bratom Finom, koji je bio u zatvoru i iz njega pobegao, ali, koga zakon već odavno nije tražio i koji je mogao da se vrati na ranč. Ajk, najstariji Klanton, koji je u borbi pro-

živu zakona žrtvovao svog najmlađeg brata, tobože je stalno brinuo o Finu.

A, poglavlje o Fineasu Klantonu bilo je, isto tako, dovoljno mračno...

Čovek iz Misurija je hteo ranije da krene, međutim, zadržao se u gradu, gde je morao da ode sa Lukom Šortom do minerskih kućica, zbog neke teške tuče koju je trebalo srediti.

Tako je bilo skoro devet sati, pre no što je prošao veliko polje kaktusa, odakle više nije bio daleko Klantonov ranč.

Vajat Erp je pre nekoliko nedelja stajao ispred ostataka izgorelog ranča i video staru misis Klanton kako kleči ispred ugljenisanog leša jednog čoveka. Nešto kasnije primetio je tri „čoveka sa vešalima”, koji su se sastali na ranču i razgovarali o požaru. Iz tog razgovora maršal nije mogao da sazna da li je Ajk Klanton sam naredio da se zapali ranč, ili je pak vatra podmetnuta od strane „ljudi sa vešalima” u vreme njegove odsutnosti.

Da je Ajk prilikom požara mogao da izgubi život, Vajat Erp još i tada nije verovao. Međutim, u Tombstonu je saznao da je rančer zajedno sa svojim ljudima oterao veliko stado za Preskot, radi prolećne prodaje, ali se u Tombstonu isto tako saznalo da je Ajk bio prinuđen da sa stokom krene dalje, pošto su cene u Preskotu bile jako niske, tako da bi pretrpeo značajan gubitak, da ju je tu prodao. Kuda je Ajk dalje oterao stoku u Tombstonu nisu znali.

Prošle večeri maršal je saznao u gradu da su se Klantonovi kauboji vratili nazad. Jedan od njih bio je u Tombstonu.

Pet ili šest jardi iza visokih kaktusa Vajat zaustavi svog riđeg konja, stavi ruku iznad očiju i pogleda preko prema ruševinama na ranču.

Na jedini čitav deo ograde od korala bio je naslonjen jedan čovek. Bio je visok i snažan, širokorazvijenih ramena, ruke je naslonio na poslednju letvu od ograde i glavu stavio između sklopljenih ruku.

Vajat Erp bi prepoznao tog čoveka i na udaljenosti od pola milje: Ajk Klanton.

Kao i uvek nosio je svoj bezbojni šešir od zečije dlake, iskrzanu mrku jaknu i sivomrke pantalone, koje su dole prelazile preko sara njegovih čizama sa visokom potpeticom i mamuzama. Nepomičan, kao da je isklesan od kamena, stajao je i dalje na ogradi korala i ukočeno posmatrao u zgarište stare zgrade za smeštaj kola.

Inače nije bilo više nigde nikoga.

Vajat podiže dizgine i krenu ka som prema kapiji. Prođe pored oba kamena stuba, na kojima nikada nisu ni visila vrata, odjaha u dvorište, pređe ga i sjaši ispred ruševina rančerove kuće.

Bilo je možda još samo dvanaest jardi između njega i nepomičnog čoveka kod korala. Vajat zastade i pogleda u Ajkova široka leđa.

— Hele, Vajate.

Rančer je to izgovorio, ne okrećući se.

Čovek iz Misurija polako krenu napred i stade pored njega kod ograde.

— Helo, Ajk.

Tako su se pozdravljali već godinama, mada su bili ogorčeni neprijatelji.

Maršala opet obuze osećaj, kad god je posmatrao okamenjeno, od vetra i vremena ogrubelo, tamnomrko rančerovo lice jedan neshvatljiv osećaj simpatije kojeg nije mogao da se oslobodi.

Maršal se brzo oslobodi ovog besmislenog osećanja. Kako može da oseća simpatije prema takvom čoveku! Ko je bio taj rančer Ajk Klanton? Nekadašnji kauboj, koji je zajedno sa svojom braćom i jednim velikim skupom skitnica krao goveda po pašnjacima u Meksiku, sakupljao ih i dovodio u severne predele Arizone. Način, na koji je Klantonova banda delovala, bio je jedinstven.

Pa ipak, izgleda da je ovaj veliki desperados imao nečega u sebi, što je zračilo pozitivno.

Još onda, kada se Vajat borio sa njim na ulicama Tombstona, maršal je, uprkos svih suprotnosti koje su stojale između njih, osećao neku vrstu poštovanja prema tom neobičnom banditu.

I upravo to je i pojačavalo maršalovu sumnju. Nije poznavao nikoga, koji bi bolje odgovarao za vođu bande, nego ovaj. Ajk Klanton. On je posedovao sve što je veliki vođa bande „ljudi sa vešalima” morao da ima: mudrost, čvrstinu, talenat za organizaciju, hladnokrvnost i ogromnu istrajnost. Pri tome je bio iz-

razita priroda rukovodioca, čovek, koji je sa ljudima, koji su mu bili potčinjeni, umeo da se ophodi, koji je za svakoga pronalazio odgovarajući ton i kome se niko nije usudio da protivureči.

Da li je stajao ovde, tri jarde pored njega, toliko dugo traženi zlikovac?

Koliko je puta maršal dolazio sa namerom da Ajku stavi ruku na rame i da kaže: „Podite sa mnom, Ajk. Uhapšeni ste radi preke sumnje da ste vođa bande „ljudi sa vešalima”... A, koliko je tek puta odustao da izgovori te reči!

Pa šta je on u stvari i imao u ruci protivu njega? Ništa osim sumnje.

A to nije bilo dovoljno za tako jednu tešku optužbu.

Rančer bi se savim sigurno okrenuo i beskrajno podrugljivim osmehom bi ga pogledao. U njegovim očima nalazio bi se ponor prezira, kada bi sa pravom postavio pitanje: gde su vam dokazi, maršale?

Čovek iz Misurija stavi levu ruku na ispucano drvo ograde, pocrnelo od požara, i pogleda mirno u oštar profil odgajivača stoke. Bio je to profil izrezan kao iz tamnog hrastovog drveta.

Ajk tada okrete glavu i pogleda čoveka iz Misurija.

Vajat se uplaši.

Kakvo je bilo lice koje ga je pogledalo!

Posmatrano sa strane na njemu nije moglo ništa da se otkrije od neizmernog prezira ljudi, koji je inače bio stalno prisutan. Oči boje ćilibara, osenčene dugim trepavicama,

kao da su htele da se upiju u maršalov pogled. Oko usana nalazio se okoreli izraz ogorčenog čoveka. Od očiju naniže, do ugla brade, protezale su se dve oštre bore. Tamni podočnjaci načinili su od čoveka, koji jedva da je imao trideset i šest godina, osobu najmanje deset godina stariju.

Zbog čega je ovaj čovek, tako iznenada i tako rano, ostario? Da li je razlog tome bila samo smrt njegovog najmlađeg brata?

Čovek iz Misurija teško je mogao da pretpostavi da je to moglo da toliko razori tako jednog i inače čelično zdravog čoveka.

— Šta ima novo, maršale? — pređe muklo preko rančerovih ispućalih usana.

Taj glas! Samo je on još podsećao na nekadašnjeg Ajka Klantona. A tada odjednom pojavi se i bljesak u njegovim očima, koji je maršal ranije tako često primećivao.

— Niste valjda došli zbog Fina?

Vajat pažljivo oslušnu nekoliko sekundi to pitanje. Potom zavrte glavom.

— Ne.

Ajk ponovo ukočeno pogleda u koral.

— Ovde izgleda interesantno, zar ne?

— Da li ste za to tek juče saznali?

Rančer klimnu glavom.

— Da. Jedan od naših ljudi, koji je dojahao sa prvom grupom, vratio mi se u susret kod Levkajo Hilsa i obavestio me o svemu.

— Vaša je majka u gradu.

— To sam saznao.

— Došla sam sutradan posle požara i zatekao sam je ovde. Klečala je pored jednog ugljenisanog leša...

Ajk ponovo okrete glavu i njegove oči ispitivački su posmatrale lice čoveka iz Misurija.

— Bio je to Džeri. Mora da je uveče uoči požara stigao na ranč.

Prema tome, zagonetni mrtvac bio je buntovni momak, koji je pre dve godine došao ovamo na ranč svog rođaka. Mladi Džeri Klanton stvarao je maršalu dosta neprilika i na kraju je dospeo u zatvor. Međutim, takvu smrt nije zaslužio.

— Inače niste nikoga drugog predstavili na ranču? — upita Vajat.

— Jesam, tri kauboja. Ostale sam morao sve da povedem sa sobom, jer je stado bilo dosta veliko.

— I, gde su ta trojica?

— U noći, u kojoj je izbio požar, bili su na drugom salašu, gore na srebrnom potoku.

Dakle, prilikom požara samo je Džeri Klanton izgubio život.

Ajk pogleda nemo preko savane i izgleda da nije bio ni najmanje raspoložen za dalji razgovor.

— Žao mi je zbog Džerija — reče maršal.

Ajk podiže ramena.

— Nije šteta za njega. Bio je propalica. Da radi, nije hteo, mada je za kauboja bio kao stvoren.

Posle jednog minuta ćutanja čovek iz Misurija upita:

— Da li znate ko je zapalio ranč?

Ajk ponovo podiže ramena, pa ih zatim spusti lagano.

— Ali, ja znam — pređe preko usana čoveka iz Misurija.

Rančer tada okrete glavu i skide ruke sa ograde. Uspravic se. Bio je skoro isto tako visok, koliko i sam maršal.

— Aha? I ko je to bio?

— „Ljudi sa vešalima”.

Ajk izvadi jednu šibicu iz džepa i stavi je u usta, grizući je, dok je očima ispitivački prelazio preko lica čuvara zakona.

Vajat Erp posmatrao ga je ukočeno. Šta li će sada da kaže?

Ajk Klanton je ćutao.

Ali, morao je ipak nešto da kaže!

Baš u tome trenutku preko kaktusovih polja dojuri jedan jahač, krenu preko dvorišta prema koralu i zaustavi svog konja ispred njih dvojice, ostavljajući za sobom oblak prašine.

Bio je to jedan od Klantonovih kauboj. Kliznu iz sedla i obavesti rančera da je posao sa drvima u redu.

Ajk izvadi umornim pokretom jednu „virdžinija” cigaru iz džepa na reveru i stavi je između svojih velikih zuba. Poluokrenut maršalu, reče:

— Moramo odve sve iznova da izgradimo! Još uvek imam dvamaest kauboj na ranču i još nekolicinu na salašima. A konjima je svakako potrebna opet štala... Gde su ostali? — upita kauboj.

— Krenuli su ovamo, gazda.

— U redu.

Kauboj se pope u sedlo i odjuri.

— Biće mnogo posla ovde — reče rančer, bacivši pogled na mesto na kome se nekada nalazio ranč.

Vajat je znao da je odlučujući minut prošao. Više neće ništa moći

da dozna. — njegov put je opet bio uzaludan.

Međutim, pošto je čovek iz Misurija bio odlučio da više ne dolazi bez ikakvog rezultata ovamo, reče opornim glasom:

— Još uvek gonim vođu maskiranih ljudi, Ajk.

Rančer klimnu glavom i zamišljeno povuče dim iz svoje „virdžinija” cigare.

— Da, znam.

— A, i vrlo brzo ću ga uhvatiti!

Ajk ponovo klimnu.

— To je dobro.

Vajat krenu ka svom konju. Kada se beše popeo u sedlo, baci još jednom pogled na rančera.

Ajk beše stavio ruke u džepove svog žaketa i upita odjednom:

— Da li ste već možda čuli za ime Masadena?

Čovek iz Misurija imao je osećaj, kao da ga je podigla električna struja. Imao je muke da sakrije svoje zaprepašćenje.

Ajk Klanton je pomenio ime onog tajnog kaznenog logora u kojem je opasni „čovek sa vešalima” Lazaro Kapučine bio zatvoren!

Zbog čega je Ajk to učinio?

Ukoliko je zaista bio veliki vođa, onda bi se sa tim ipak odao!

Ili je možda to bila samo varka? Nije li možda baš time pokušavao da otkloni tešku sumnju sa sebe?

Vajat nije za trenutak mogao da nađe pogodan odgovor na to.

Ajk gurnu tompus iz jednog ugla ustiju u drugi i reče, gledajući maršala netremice:

— To mora da je negde gore u severozapadnom delu Kolorada.

— Da — odgovori maršal — može biti.

Odgajivač stoke stajao je još uvek uspravno tu i posmatrao ga.

Iz pravca Plavih planina dunu lagani povetarac preko savane, donoseći sa sobom zanosni miris šuma.

Rančer sada saže glavu i reče skoro nečujnim glasom pet reči, koje u mozgu čoveka iz Misurija izazvaše zaprepašćenje:

— Fin je tamo negde gore.

Tišina je dugo potrajala. Maršal je očekivao napetih živaca hoće li rančer možda još nešto da kaže.

Međutim, Ajk Klanton je ćutao.

Vajat tada dodirnu obod šešira u znak pozdrava i podiže dizgine. Primeti još kako i rančer otpozdravi, a zatim krenu preko dvorišta. Kada je stigao skoro do njegovog kraja, osvrnu se još jedanput i ugleda Ajka kako ide ka srušenom ambaru.

Ajk Klanton ga je zgrnuo danas po treći put: prilikom hodanja vukao je za sobom levu nogu. Bilo je očigledno da je bio ranjen u petu...

Nije li Dok Holidej pogodio jednim metkom u petu velikog vođu u Sasabeu?

*
* *

Maršal se beše vratio u Tombston i odmah otišao u šerifovu kancelariju.

Kroz vrata od kapije primetio je kod bunara herkulovsku priliku čoveka iz Teksasa. Luk Šort je baš bio zauzet stavljanjem nove prednje

potkovice svom konju. Dva pomoćnika su mu pomagala pri tome.

Kada je Luk Šort primetio svog prijatelja Vajata, kome je za ljubav već dugo vremena nosio šerifovu zvezdu u Tombstonu, dade starom Hanteru da nastavi posao i uđe u kancelariju.

— Da li ste ga videli?

Div prođe rukom kroz kosu i njegove bisernozelene oči pogledaše upitno maršala.

— Da — odgovori Vajat. — Razgovarao sam 'sa njim.

On ga obavesti o svom susretu sa Ajkom Klantom.

Teksašanin zavrte glavom.

— Vi imate živce, to moram da kažem. Stalno jašite tamo do njega i kada skoro uvek izgleda da je sve besmisleno, vi stalno još ponešto pronadete. Stvar sa Masadenom je, naravno, golicava priča. Sada možemo ponovo da proverimo: ili je to on i hoće da nas navuče na tanak led, ili pak stvarno nema pojma i tiče ga se samo Fin.

Vajat sede u veliku stolicu iza pišaćeg stola i pogleda u jedan izveštaj koji je Teksašanin svojim malo nevešt看 rukopisom u višeclasovnom mučnom radu u toku prepodneva sastavio. Gledao je u njega, a da ništa nije čitao. U mislima je video izražajno, mračno, grubo lice, izbrazdano ostrim borama i parom blistavih očiju boje čilibara...

Luk Šort ode do police sa puškama i uze jednu.

— Između ostalog, vaša puška nije u redu. To sam jutros ustanovio. Zatvarač zapinje. Možete da uzmete moju pušku sa sobom.

Maršal ga pogleda začuđeno.

— Vašu pušku?

Teksašanin tada okrete glavu, držeći svoju pušku u levoj ruci i reče preko ramena:

— Da. Koliko vas ja poznajem, vi ćete sigurno još danas da krenete na put.

Umoran osmeh pojavi se oko uglova ustiju čoveka iz Misurija. Duboko udahnu vazduh i snažno ga izbaci kroz nos.

— Da, u svakom slučaju to name-
ravam.

— Vremenom čovek upožna svoje bližnje — progunda gorostas. — Pogledaću gde je Dok.

Vajat odmahnu rukom.

— Ne, ostavite. Nije mu dobro.

— Prokletstvo, zar mu je opet zlo? — promumla golijat. — Već sam juče na to pomislio, kada sam ga video oko podne preko u štali za iznajmljivanje konja kod Bena Vaversa i Lulivera Tompsona. Do đavola! Siroti momak. Koga ta bolest dohyati, tome nije do smeha. Koliko primećujem, u poslednje vreme napadi su sve češći.

— Na žalost — dodade maršal tupo.

Teksašanin spusti kundak od puške tako snažno na pod, da se podiže prašina između patosa.

— Ponekad pomislim da bi mu ipak pomoglo, ukoliko bi živio negde na drugom mestu. Ovde, u ovom prašnjavom gradu i pod ovim paklenim suncem nijedan čovek ne može da ozdravi. Da sam ja bolestan, uzjahao bih na svog konja i odjahao bih na obalu, bilo na zapad ili na istok. Možda tamo, odakle je i

došao. Rekao bih da je Džordžija lepa zemlja, puna zelenila i svežine. A, koliko sam mogao da saznam od Džudi Holidej, porodica još sasvim dobro stoji. To su bolji ljudi i otac im je ostavio nešto novaca, veliku kuću i jedan lep vrt. A, pored toga, bog će ga znati, i Dok nije siromašan. Nisam još nigde video čoveka koji za kockarskim stolom može tako brzo da zaradi nekoliko hiljada dolara, kao on. Kao što rekoh, na njegovom mestu ja bih ovom gnezdu okrenuo leđa.

Vajat Erp se diže, priđe velikom prozoru i pogleda na ulicu, koja je dahtala pod usijanim podnevnim suncem.

— Da, možda ste u pravu, Luk. Samo — recite mu to.

— Ja? — reče Teksašanin smeteno, stavljajući pušku na ivicu pisaćeg stola. — Kako mogu da mu ja to kažem! Mogu već da pretpostavim šta bi mi odgovorio. Ukoliko mu to uopšte neko može da kaže, onda ste to vi.

Maršal zatrese glavom.

— Već sam mu to govorio, Luk. Vrlo često! Bezuspešno. Još tada, kada je gore kod Kej-Vesta imao strahoviti napad i kada je uz pomoć jednog Indijanca u poslednjem trenutku uspeo da pobegne grobaru sa lopate, zaklinjao sam ga da otputuje svojoj kući. Čak sam se ponudio i da ga ispratim. Međutim, odbio je. Kada sam mu predlagao da ode preko u Kaliforniju i da tamo negde na obali kupi kuću, gde je klima blaža, nego ovde na zapadu i gde bi sigurno imao više mira, koji mu je potreban radi ozdravljenja,

rekao mi je: „Tamo ću umreti laganije, ovde ću umreti brže. Gde je tu razlika?” To je bilo sve.

Neko vreme zavlada tišina u kancelariji. Vajat se okrete i uze Teksašaninovu pušku. Bila je to vinčesterka kalibra sedamdeset tri, ista koju je i on imao. Povuče zatvarač i snažno ga ponovo zatvori.

— Gde je moja puška?

— Već sam je odneo.

Dugi Šort bio je pažljiv, veran momak. Maršal ne bi mogao da poželi boljeg čoveka na mestu šerifa u Tombstonu.

Teksašanin tada reče:

— U gradu je mirno, tako da bih mogao i ja da jašim sa vama, Vajate. To je daleki put tamo do Kolorada, a mi znamo šta je u pitanju. Sivi nitkov sada radi u panici i zbog toga je i naročito opasan. Ne znam koliko ljudi ima tamo gore. Pošto Dok Holidej ne može da vas prati, možda bi bilo ispravno kada bih ja pošao sa vama.

Vajat pogleda džina zahvalnim osmehom.

— To je lepo od vas, Luk, i ja bih bio srećan kada biste bili pored mene. Međutim, ne može! Ne verujem u mir u Tombstonu.

Tombston je još uvek bio mesto koje su „ljudi sa vešalima” smatrali kao centrom svojih protivnika i, iz tog razloga, bilo je važno da ovde nosi šerifovu zvezdu čovek u koga se maršal stoprocentno mogao da osloni. Vajat Erp je odavno znao da taj posao gorostasu nije nimalo prijao i da je tu dužnost Luk obavljao samo zbog njihovog prijateljstva. Međutim, za sada nije imao

drugog izbora i bio je srećan, kada je Luk, iako sa uzdahom, bio spreman da tu istraje.

Sa Džkom Holidejom bila je zaista jedna tragedija. Kockar iz Džordžije, koji je pre sedam godina otpočeo u Bostonu karijeru kao lekar i koji je mnogo obećavao, zarazio se od jednog pacijenta i od tada se vukao sa smrtonosnom bolešću u grudima. Došao je na zapad, jer mu je suva klima ovih krajeva obećavala umanjeње njegovih patnji, dok na ozdravljenje nije više ni mislio. On je sam sebi davao još samo nekoliko godina i svako, ko ga je poznao, morao je da se divi njegovoj gvozdenoj prirodi, koja ga je ipak tako dugo održavala i stalno podizala na noge, kada ga je god teški napad obarao.

Ali, u poslednjim nedeljama izgleda da mu je postalo gore. Bolest se stalno razbuktavala i primoravala ga je da leži. Čak nije ni Teksašaninu promaklo da je kockar juče izgledao smrtno bolestan. Čovek iz Misurija primetio je to već jedan dan pre toga.

U tom trenutku neko pokuca na vrata i unutra uđe jedan sedokosi čovek mrkog lica, belih obrva i živahnih, sjajnih očiju. Imao je na sebi svetlosivo lagano odelo, crnu somotsku kravatu, koju je pričvrstio jednom iglom i sjajne crne kratke čizmice.

Bio je to Džon Klem, gradonačelnik Tombstona. Na čuđenje obojice držao je jednu novu pušku u ruci.

— Helo, Vajate. Helo Luk — pozdravi obojicu. — Dobro je da sam

vas našao, maršale. Želeo bih nešto da vam poklonim.

Nakon toga podiže pušku i pruži je čoveku iz Misurija.

Vajat pogleda u oružje i odmah primeti, da je to bila prvorazredna puška iz radionice puškara Olivera Vinčestera. Bila je iz proizvodnje godine 77. i to poboljšano izdanje slavnog modela kalibra 73., laka za rukovanje i sa velikom preciznošću.

Čovek iz Misurija hteo je već davno da nabavi jednu takvu pušku, ali, prvo njegova 73. bila je još uvek izvršno oružje, a drugo puška model 77. koštala je pozamašnu sumu novaca.

— Hteo bih da vam je poklonim, kao znak moje zahvalnosti u neku ruku.

Maršal zatrese glavom i podiže, braneći se, obe ruke.

— Za ime božije, gradonačelniče, kako to mogu da primim!

— Ništa kako! Primićete pušku. U protivnom ću da izađem napolje i razbiću je o pojilo za konje!

— Hej — uzvikne Teksašanin. — Pre toga ja ću da je uzmem. Na neki način ću već nagovoriti maršala, mister Klem, možete biti u to sigurni.

Gradonačelnik je još uvek držao pušku u ispruženim rukama. — Dođite, Vajate, uzmite je. Poručio sam je specijalno za vas.

Teksašanin se tiho smejao u sebi.

— Kada biste samo znali, gradonačelniče, kako ste tačno pogodili poklon! Znae, ja sam njegovu pušku odneo kod Vesona na popravku, jer je zatvarač kočio. Baš danas mora na put, pa sam mu zbog toga

hteo da ponudim svoju pušku. Tu je, još leži na stolu.

Gradonačelnik tada gurnu u ruke oružje čoveku iz Misurija. — Molim vas, Vajate, ne ustručavajte se. Poznato mi je da vam se već duže vremena sviđa jedna vinčesterka 77. A, pošto je niste sami kupili, to smo mi učinili.

— Mi...?

— Da, mi. Nekoliko ljudi u gradskom veću i ja

Čovek iz Misurija nije bio ubeđen, da je bila istina to što je gradonačelnik rekao, jer je tačno znao da je u gradskom veću sedela gomi-la kukavica, koji se nisu tako retko protiv njega okretali, jer im nije bio po volji. Ne, ovaj poklon kupio je Džon Klem sam, u to nije bilo nikakve sumnje.

Vajat uze oružje i pruži ruku starom čoveku.

— Hvala mnogo, Džone, to vam neću nikada zaboraviti. Nadam se, da ću moći i ja vama jednom nešto da učinim.

Gradonačelnik podiže ruke.

— Samo stanite! Učinili ste mi više u Tombstonu, nego bilo ko drugi. I, nema sigurno nikoga u ovom gradu, ko to ne zna. Prema tome, uzmite pušku, kao malo priznanje za sve, Vajate.

Čovek iz Misurija oseti topli osećaj zahvalnosti u grudima prema ovom dobrodušnom čoveku: Klem je ipak pripadao onom malom broju ljudi, koji su u ovom gradu bili zaista na njegovoj strani i koji se u najtežim vremenima nisu plašili da se stave na njegovu stranu.

— Kuda idete ovaj put? — upita Klem.

— Gore, u Kolorado.

— Ide li i Dok sa vama?

— Ne, na žalost ne.

Klemu se pojavi oštra bora između obrva.

— Zar mu nije dobro?

— Nije.

— To mi je žao. Video sam ga sinoć u „Kristal palasu”. Ne bi mi ni palo u oči da loše izgleda — reče gradonačelnik — da nisam slučajno primetio lice mis Higgs, koja ga je netremice sa velikom brigom posmatrala. Sedela je pored njega, dok je igrao karte i — pa, da, čovek mora već da baci pogled na jednu lepu ženu...

Četvrt sata kasnije čovek iz Misurija uđe u hotel „Ruska kuća”. Napred u holu izađe mu u susret lepa tamnooka Neli Kešmen, vlasnica hotela.

— Kako je Doku? — upita je.

— Mislim da nije dobro. Međutim, on ne dopušta da se išta prijeti.

Vajat ode do kockareve sobe i zastade pred vratima. Pošto je kucnuo na vrata, odjeknu Holidejev glas:

— Uđite, Vajate.

Čovek iz Misurija otvori i ugleda prijatelja kako potpuno obučen leži na krevetu.

— Otkuda ste znali, da sam ja pred vratima?

— Mislim da ću vaš korak da prepoznam i onda, kada budem odavno pod zemljom i vi budete išli Munkovitom stazom na groblju,

kako biste posmatrali čičkove na mom grobu.

— A, na te stvari nećemo još da mislimo, Dok. Dotle će da prođu još mnoga leta.

Kockar umorno zatrese glavom. Njegovo inače svetlomrko lice, bilo je sada sablasno blede. Ledenoplave oči snažno su gledale sa njega. Jasno su se ocrtavale jabučice i nos, čelo i vilica.

Izgledao je zastrašujuće bedno — pa, ipak je delovao kao uvek — aristokratski. Maršal je hteo da savlada duboko sažaljenje. Čovek koji je zbog teške bolesti bio prinuđen tu da leži, bio je jedini istiniti prijatelj, koga je ikada imao na ovom svetu. Nikada mu to nije bilo jasnije, nego sada u ovom času.

Uvek tako elegantni, pomalo ironični, vrlo inteligentni doktor Džon Henri Holidej, čovek, koji je od lekara iz Bostona dospeo odnosno pao do najstrašnijeg revolveraša na čitavom zapadu, koji je bio najčuvaniji kockar u Sjedinjenim Državama, bio je najbolji prijatelj Vajata Erpa. Tako jedan dobar drug mogao je da bude i drugi Šort — ali, tako zaista duboko, pravo prijateljstvo, koje je vezivalo maršala sa ovim neobičnim čovekom, koji je ležao nepokretno u svom krevetu, ipak je bilo nešto drugojačije.

Maršal proguta pljuvačku i priđe prozoru.

— Da li da zatvorim prozor? Vetar podiže pesak visoko.

Holidej zavrte glavom nemo.

— Ne, ostavite molim vas, Vajate, otvoreno. Ugušiću se inače.

Prostorija nije bila mala i vazduh

u njoj bio je podnošljiv. Međutim, jara, koja je u ovoj nedelji pritisla zemlju, naravno, nije mogla ni u „Ruskoj kući“ da se zaustavi. To je pogoršavalo Džordžijancu njegovo stanje i sigurno pojačavalo njegovu bolest.

Holidej, koji je pogledom pratio maršala, upita poluglasno:

— Putujete negde?

Vajat se okrete i pogleda prijatelja u lice. I, po prvi put, od kada ga poznaje, slaga:

— Ne, Džone.

Grozničave oči, čija intenzivna plava boja, kao da se još više pojačavala, ispitivale su maršalovo lice.

— Kuda putujete, Vajate?

Čovek iz Misurija ponovo proguta pljuvačku, obori glavu, priđe krevetu i dohvati svojim potamnelim rukama emajlirani okvir gvoždenog kreveta.

— Moram za Kolorado, Dok.

Kockar klimnu glavom.

— Da, pomislio sam. Gore, prema planinskom potoku Gren rivera, zar ne? Prema Masadeni?

Vajat je ćutao.

— Znao sam. Moralo je do toga da dođe! On želi Kapučina po svaku cenu da izvuče odande. Neobično mi je žao... — što ne mogu da pođem sa vama.

To još nikada do sada nije rekao! Do sada je uvek uspevao da savlada bolest i da se podigne. Ovoga puta izgleda da ga je strašno dohvatilo.

Vajat podiže glavu i pogleda u jednu knjigu, koja je stajala otvorena na noćnom ormariću pored kockara.

Holidej beše primetio pogled svog prijatelja i reče, na njemu tako svojstven način, uz smešak:

— To je jedna nova knjiga. Jedna neobična žena iz Bostona je napisala. Meri Bejker — Edi.

Vajat priđe noćnom ormariću, uze knjigu i malo je prelista.

Holidej je posmatrao lice svog prijatelja i tiho reče:

— Ona je tu mnogo stvari unela, o kojima se isplati da čovek razmišlja. Naročito za ljude, koji se osećaju kao i ja.

— Da li ste je sada kupili?

— Ne, imam je još od pre nekoliko meseci. Džudi mi je poklonila.

— On je uze i počeo da lista po njoj.

— Ona piše o bolestima i kako im se treba suprotstavljati. „Nema nijednog bola, koji ne može da savladaš“, jednom je rekla, a ovde kaže:

„Ako si samo jednog jedinog trenutka svestan da je život nematerijalan

— i sve tvoje tužbe telo neće da oseti“. On sklopi knjigu i vrati je na stočić. Slab smešak lebdeo je na njegovim lepo oblikovanim usnama.

— Uostalom i ja sam mišljenja: bolje nikakav život, nego pola života.

— Uspravi se na laktove i Vajat primeti jasno, da je to učinio sa velikim naporom.

— Kada jašite?

— Još danas.

— Da, to je ispravno. I, kao što sam rekao: stvarno mi je žao...

Savladavši bolno saosećanje, maršal dohvati jednu od njegovih bleđih, vitkih, mišićavih ruku i pritisnu je.

— Šta to govorite, Dok! Vi ste uvek jahali sa mnom i ja vam nika-

da za to nisam zahvalio. Mogu valjda jedanput sam da sednem u sedlo, kako bih razjurio nekoliko bandita.

Čovek iz Džordžije klimnu glavom i okrete se ka prozoru.

— Da, Vajate, znam. — Disao je krkljajući i reči su mu isprekidano prelazile preko usana. — Samo da — da je skoro kraj. Mislim sa „ljudima sa vešalima“. A, tako bih rado bio uz vas! Jer, mogu da pretpostavim, da će to možda biti najteži pohod. Veliki vođa će sve staviti na kocku — posle ovih poraza, da izvuče protivu vas gvožđe iz vatre.

— Nećemo da mislimo da će biti tako zlo, Džone — odgovori čovek iz Misurija, koji je sa mukom uspevao da se savlada. — To će mi već poći za rukom.

Holidej gurnu ruku u svoj džep od prsluka i izvadi jedan mali deringer, koji je uvek nosio sa sobom.

— Možda bih mogao da vam dam da ponesete sa sobom malog druga.

Čovek iz Misurija sa bolom primeti da je prijateljeva ruka, kojom je držao oružje, po prvi put stvarno drhtala.

Brzo dohvati mali kolt i stavi ga u džep.

— Ne, ne, tako nešto se ne stavlja u džep od pantalona, vi, stari varvarine, — opomenu ga kockar. Ponovo teško uzdahnu. — To se stavlja u prsluk...

Čovek iz Misurija stisnu ruku prijatelju još jednom i krenu ka vratima.

— Sve dobro, Dok. I, siguran sam da će vam biti bolje, kada se budem vratio.

Kockar klimnu glavom.

— Naravno, maršale. Nešto drugo jedva da mi je i preostalo. Srećan put. I — do viđenja!

Vajat, koji je držao šešir u levoj ruci, mahnu prijatelju još jednom.

— Do viđenja, Dok!

Napolje pred vratima morao je da zastane za trenutak, kako bi duboko uzdahnuo.

Zbog čega svevišnji nekim ljudima tovari toliko strahovitog tereta na leđa? Ovaj nesrećni čovek tu mora već petnaest godina da se vuče sa tom strašnom bolešću! Možda je stvarno za njega bilo bolje da ga je smrt još tada stigla u Bostonu. Ovako se samo vukao kroz ovu grubu, opasnu zemlju i gledao stalno smrti u oči. Čovek iz Misurija je odayno znao da je ledena hladno-krvnost i odsustvo živaca, sa čime je Džordžijanac išao u revolverske okršaje, nije bilo ništa drugo do želja da umre od metka.

Brzim koracima Vajat prođe kroz hodnik i bio je srećan da ga napred u holu niko nije susreo.

Ispred ulaza sedeo je mali crni dečak, koji je pomagao u kući i gledao dobrodušno u njega. Vajat ga pomilova po kudravoj kosi i oborenog pogleda ode niz ulicu.

Pre nego što je stigao do Alenove ulice, primeti jednog jahača kako izlazi iz jedne kapije od dvorišta, koji se trže kada ga primeti. Bio je to čovek srednje visine svojih tridesetak godina, sa sivim širokim šeširom na glavi, koji je bio umazan velikim mrljama od znoja, ispod kojeg je štrčala čupava kosa, žuta kao slama. Lice mu je bilo duguljasto, uzano i izbrazdano ostrim borama,

Nije to bilo nimalo prijatno lice i sive, kose oči na njemu, koje su bile i suviše razmaknute, izgleda da su bile i malo razroke. Čovek je nosio na sebi jedne tamne pantalone i ispranu plavu košulju, a uz to jedan žuti šal. Na bokovima nosio je po jedan veliki revolver marke smit i veson, kalibra 45. Pegavi beli konj, koga je jahao, imao je umorne oči i jedan „fenjer“; tako se baš nasuprot obeležavalo belo mesto u obliku zvezda, koje je obuhvatalo najveći deo konjske glave, a negde i čitavu njušku.

Vajat nije znao gde je ovog čoveka već video, a takođe nije mogao da se seti ni njegovog imena. Međutim, negde ga je već video!

Ovaj tada podiže dizgine i potera sivca u oštrom kasu niz ulicu. Pre nego što je stigao do kraja, okrete se još jednom.

U tom trenutku čovek iz Misurija je znao gde je tog čoveka već video. Bila je to jedna skitnica, koju je pre niza godina sreo u Kansasu. Imao je nešto sa prepadom na poštanska kola i tada je na jedvite jade izbegao da bude kažnjen od strane suda u Garden Siti.

Kada je čovek iz Misurija došao do šerifove kancelarije, primetio je u dvorištu svog riđeg konja osedlanog. Luk Šort je baš tada nešto stavljao u torbe na sedlu. Nova puška već se nalazila u koricama.

Kada je Teksašanin primetio maršala da dolazi, viknu:

— Rekao sam da spakuju slaninu, hleb i sir!

Maršal se začudi zbog čega mu je Teksašanin tako mnogo hrane

spakovao. On je inače uzimao samo toliko hrane, koliko mu je bilo dovoljno do sledećeg grada, a to je bila polovina od onoga što mu je Luk spremio.

Vajat se oprostio od prijatelja, pomoćnika i Džona Klema, koji se takođe beše zatekao u dvorištu šerifove kancelarije. Zatim izjaha kroz kapiju na ulicu. Kada je projahao pored „Grand hotela“, primeći gore na jednom od prozora lepo lice jedne zelenooke, crvenokose žene. Bila je to Laura Higin.

Vajat zaustavi svog riđeg konja, sjaši iz sedla i baci dizgine preko prečage, pre nego što pređe preko ulice i uđe u hotel.

Kockarka je stajala usred sobe, kada je maršal posle kucanja i odgovora „slobodno“, otvorio vrata.

— Da?

Vajat skide šešir.

— Imam jednu molbu, mis Higin.

— Vidi, molim te, veliki Vajat Erp moli mene, kockarku?

— Molio bih vas, mis Higin, da povremeno pogledate Doka Holidaja.

Plameno purpurno crvenilo obli lice lepe žene.

— To je jedna neobična molba, maršale.

— Da, znam.

— Do sada ste ipak samo čekali na to, da me što je moguće pre vidite da odem odavde.

— Možda vam se to samo tako činilo, mis Higin.

Žena tada priđe do njega i reče neobično ostrim glasom:

— On ovoga puta izgleda ne može da pođe sa vama, zar ne?

— Tačno.

Smeh joj je bio lažan i nije delovao tako prijatno u ovom trenutku.

— Ali, on ne ostaje ovde dobrovoljno, zar ne?

Vajat podiže ramena, pa ih spušta.

— Sada moram da idem, mis Higgins. Očekuje me dug put.

Žena ga tada dohvati iznenada za ruke i steže ga snažno.

— Posetiću ga, Vajate! Možete da se oslonite na mene. Mada znam da on to uopšte ne želi. Ja ga, naime, volim...

— Znam — reče maršal poluglasno i okrete se.

Stajala je gore pored prozora i mahnula rukom, kada se on popeo u sedlo i odjahao.

Teksašanin je još uvek stajao na kapiji i posmatrao za jahačem neodređenog osećanja.

— Prokletstvo! Kako bih rado jahao sa tobom, stari maršale! — procedi nečujno kroz zube.

*
* *

Na Nortonovom ranču vladao je odvratno raspoloženje. Posle poslednjeg neuspelog napada na logor doživotnih kažnjenika, Greg Norton razbijao je danonoćno glavu, tražeći novi put. I, od svakog jahača, kojeg bi primetio odavde sa ranča, strahovao je da je mogao da bude opet neki kurir velikog vođe.

Raspoloženje među ljudima bilo

je napeto i više od toga. Brad se stalno svađao sa Nortonom. U predvečerje tog dana bila je čak i jedna teška tuča, koju je Norton uspeo sa mukom da smiri.

Već od pet sati ujutro ljudi su bili na nogama i zlovoljnih lica išli na svoj posao.

Zbog čega su uopšte i konjosali ovde na ranču? Na kraju, ovde su došli sa drugom namerom, a ne da izigravaju kauboje!

Melez Lemi Džordan bio je baš zaposlen time što je zakivao jedan obruč, koji je spao sa točka, kada iz kuhinje naiđe Marti Sani Lun prodornog pogleda, noseći jedan teški kazan, koji je bio napunjen prljavom vodom.

Da li ga je melez pogledao zlobnim pogledom, primetivši ga sa kazanom u ruci, ili se to samo tako nekadašnjem kartarošu učinilo, u svakom slučaju Lun ispusti odjednom kazan i povika, sav se zacrvenevši:

— Možda bi ti trebalo da radiš ovo, prljavi Indijancu!

Lemi Džordan ostavi oba čekića, sa kojima je nabijao obruč na točak i stade kao ukopan. Lice mu je odjednom postalo zelenožuto, a desna ruka lebdela mu je iznad drške od revolvera.

— Šta si to rekao, Sani? — zakrešta iz grla.

— Rekao sam da si jedan prokleti, prljavi Indijanci! — reče Lun kroz svoju razjapljenu njušku.

Melezova ruka tada polete ka revolveru. Međutim, nije stigao ni da dodirne oružje, kada sa desnog bedra kartaroša odjeknu pucanj.

Telo polukrvnog dobi jedan takav udarac, tako da odlete prema kolima. Mali sivi oblak baruta nije se između njih dvojice, još ni podigao, kada se „čovjek sa vešalima” Lemi Džordan skljoka na desno koleno i zatim sa licem tresnu o prašnjavo tlo dvorišta.

Tada se pojavi Brad na vratima od štale, stisnu pesnice i teškim koracima krenu ka Lunu.

— Čoveče, jesi li poludeo! — zurla, raspalivši malog snažno, tako da se ovaj saplete preko kazana i sruši.

Lun, koji je još uvek ležao na zemlji, opet izvadi revolver i uperi ga. Stisnu zube, zape oroz i zareža:

— Šta hoćeš od mene! Samo još jednu reč i možeš da ga ispratiš na put za pakao.

Brad, koji se već beše okrenuo, kako bi potrčao do meleza, uspori korak i zastade ukočeno, kao nekakva figura od gipsa.

Utom se začu u dvorištu škljocanje zatvarača neke puške.

— Ruke uvis, Lun!

Zaprepašćen, kartaroš spusti revolver i okrete se.

Preko, između zgrade kuhinje i šupe za pribor, stajao je jedan bleđunjav mladić, od najviše šesnaest godina, sa puškom, koju je postavio na ogradu od kuhinjskih stepenica. Bio je to Halman Norton, rančarov brat.

Lun se šuplje nasmeja, ukoči revolver i vrati ga u futrolu.

— Pogledajte žutokljunca! On je stvarno uperio pucu na mene. — I, dok se uspravljao i tresao prašinu

sa svoje odeće, dodade u izmenjenom, pretećem tonu: — Skloni tu stvarčicu, mladiću, inače ću te napuniti olovom!

Tada se pojavi Greg Norton na verandi.

— Šta se ovde događa? — Ugleda beživotno telo Džordanovo, kako leži na zemlji, a zatim hitro okrete glavu prema Halu. — Šta ti pada na pamet? Smesta skloni pušku!

Momak spusti cev od puške i zakoči oružje.

U istom momentu Sani Lun podiže revolver. Sa licem iskrivljenim od besa, uperi revolver i snažno zape okidač.

— Probušiću te, bedni žutokljunče!

Međutim, tada odjeknu metak preko dvorišta, pogodi kartaroša u levu potpeticu i trgnu ga.

— Smesta podigni ruke uvis, Sani! Inače, bićeš taj, kroz čije će telo jedna ogromna rupa da pravi promaju!

Lun ukoči revolver i vrati ga nazad u futrolu, a zatim se okrete. Čovek, koji je pucao, stajao je preko na ulazu u magacin. Bio je to čovek iz Ajove Kid O’Kife, jedini, osim ogromnog Ivara Česterea, na ranču, prema kome je Marti Lun osećao nekakav respekt. Taj malešni čovek iz Ajove, koji je u svojoj najranijoj mladosti došao u Ameriku bio je, pored Luna, jedan od najopasnijih u čitavom društvu.

Teškim koracima Norton siđe sa verande, gurnu Brada u stranu i priđe do Džordana, iznad kojeg se ovaj taman beše sagnuo.

— Mrtav je — reče Marti Lun.

Brad i Norton se okrenuše prema njemu.

O'Kife je još uvek držao revolver u ruci.

Lun ponovo podiže kazan i odgega se preko do bunara, kako bi ga isprao sa vodom.

Norton promrmlja Bradu:

— Brzo, naredi da ga sklonel!

Nadzornik zviznu kroz prste i nakon toga se pojaviše u koralu Fečinger i Kalagan. Kada su se približili, on im naredi:

— Brzo, uklonite ga.

Da im je rekao da zakopaju nekog mrtvog psa, ne bi mogao da to kaže ravnodušnije.

Dva „čoveka sa vešalima” dohvatiše ubijenog i zakopaše ga u zemlju iza zgrade ambara.

Život na Nortonovom ranču tekao je dalje. I, da nije bila činjenica, da je jedan čovek manje bio u družini, čovek bi pomislio, kao da se nije ništa ni dogodilo.

Lakosta, Čarli Fičinger, Braun, Bili Saunders i sada melez Lemi Džordan: poduhvat oslobađanja Kapučina imao je već toliko gubitaka!

Raspoloženje među banditima postalo je još gore. Doduše, niko nije mogao da tvrdi da je kartaroš izvršio zločin, ali on je uklonio meleza. I činjenica da je od trideset ljudi, koji su živeli na imanju, ostalo još samo osmorica, delovala je kao parališuća mora na razbojнике.

Svakog trenutka mogla je da bukne nova svađa i da proguta novu žrtvu.

Nešto pre devet sati posvađa se nadzornik sa dugačkim Česterom i kada mu ovaj nešto besno odgovori,

izmahnu Brad pesnicom i pogodi džina posred lica.

Ivar Čester priđe teškim koracima prema nadzorniku i zamahnu divlje na njega.

Opet je bio Škotlandanin Kid O'Kife taj, koji je sprečio tuču. Sa dva brza metka otkide obojici potpetice. Izgleda da mu je to bila specijalnost.

Greg Norton, koji se beše opet povukao u svoju radnu sobu, izlete bledog lica na vrata.

— Prokletstvo! Hoćete li već jednom da prestanete!

O'Kife se ljutito isceri.

— Ako možeš, Greg, postaraj se za to da prestanu, da ne bi ti, kao poslednji, morao da ideš sam u Masadenu, kako bi Laza iskopao odandel!

— Ko ti je dozvolio da pominješ ime logora! — pobuni se rančer.

— Ah, ostavi me, bre, na miru — odmahnu Škotlandanin, pre no što je popunio ispucane metke i krenuo ka magacinu, gde je radio.

Brad se osvrnu na sve strane.

— Brzo, na posao! Kalagane, šta buljiš tako blesavo? Hale, ne drži tu pušku, već gledaj jesu li konji istimareni, prokletstvo! Met, šta stojiš tu i prodaješ zjale? Brzo u koral, ima dosta đubreta, koje treba pokupiti. Neka me đavo odnese, ako nekoga pustim neostriženog, ko u roku jedne minute nije na svom radnom mestu!

Bilo je tačno sedamnaest minuta posle devet kada je Greg Norton, koji je stajao pored svog prozora, primetio jednog jahača, kako silazi obronkom.

Rančer se naglo prepade. — Kurir! — prošaputa nečujno.

Oči su mu se čvrsto upile u priliku jahača, koji je bez žurbe jašio obronkom, ušao kroz kapiju i stigao na ranč.

„Čovek sa vešalima” Norton stajao je nepomično iza zavese i posmatrao ga.

Snažni Brad ga je takođe primetio i teškim koracima krenu mu u susret.

— Hej, šta tražite?

„Prokletstvo!” pomisli Norton. Zar idiot ne primećuje da ima posla sa vođinim kurirom?”

Stranac je imao veoma muževno i izražajno oblikovano lice, plave oči i sada pokaza i svoje ravnomerno izrasle, kao sneg bele zube.

— Helo!

Brad zafrkta:

— Pitao sam šta tražite ovde!

— Možda tražim posao, kauboju.

— Kauboju? Da bi bio u toku, stranče — odbrusi mu nadzornik zapovedničkim tonom — ovde sam prvi čovek.

— To me raduje. Ja sam Beri.

Stranac kliznu iz sedla svog dugonogog niđeg konja i pusti dizgine da padnu, dok je prilazio Bradu, pružajući mu ruku.

Nadzornik primeti, na svoj bes, da je stranac bio viši za tri četvrtine glave od njega. Stavi obe ruke na leđa i promumla:

— Šta tražiš ovde?

— Već sam jednom rekao, nadzorniče. Možda tražim posao.

— Posao? Nije nam niko potreban! Hajde, penji se na konja i čisti se.

„Stranac” nije bio niko drugi do maršal Erp. Za kratko vreme, posle

odlaska iz Tombstona, prevalio je ogroman put. Ovde na Nortonov ranč naišao je sasvim slučajno. Bio je to jedan od onih čudnih slučajeva, koji su vrlo često odigrali značajnu ulogu u životu čoveka iz Misurija.

Vajat nije znao šta se odigrava ovde na ranču i kakvi su tu ljudi živeli. Nije ni u snu sanjao da je dospao u osinje gnezdo, odnosno baš u lavlji brlog.

U početku je mislio da odmah jaši pravo u logor i da se tamo obavesti o Kapučinovom boravku. Pošto je usput u tri šerifove kancelarije saznao da ništa nisu čuli o bekstvu Kapučina, mogao je da se uveri da je opasni „čovek sa vešalima” bio još uvek iza brave i reze. Bilo je dobro što nije morao da pita za njega u logoru, jer je postojala bojazan da je vođa držao logor stalno pod prisмотрom, tako da bi suviše rano osetio opasnost. „Ljudi sa vešalima” bi na taj način bili upozoreni i možda bi pristupili svom poduhvatu još obazrivije, nego što bi inače čovek mogao od njih da očekuje.

Ranč se nalazio na direktnom putu ka kaznenom logoru, udaljen samo nekoliko milja i čovek iz Misurija ga je posetio, jer je sam sebi govorio da će kao kauboj moći neupadljivije da osmatra okolinu. Iz tog razloga je i hteo da upita ovde za posao.

Brad isturi donju vilicu i ponovo progundā:

— Rekao sam da se čistiš, stranče. Niko nam nije potreban, kapiraš li?

Vajat podiže ramena, pa ih spusti i odgovori:

— Šteta, ja sam sa juga, iz Tek-sasa i..

Čester priđe obojici i promumla:

— Hej, Brad, jesi li čuo? On je Teksašanin. Braća umeju da se proklete dobro ophode sa konjima i govedima. Možemo ipak da upotrebimo još jednog čoveka gore kod konja. Tebi je svakako poznato da Met nije baš tako dobar...

— Zaveži njušku! — odbrusi mu nadzornik. — Gledaj svoja posla.

— Ne zakačini se opet.

Brad teškim koracima priđe maršalu i gurnu ga desnim kažiprstom u grudi.

— Rekao sam ti, čoveče, da se penješ na svog konja i da ispariš!

— U redu, nadzorniče, odmah ću. Hteo bih samo još da napojim svog konja.

— Uradi to napolje pred kapijom, tamo se nalazi takođe jedno pojilo.

Bila je to neučtivost, koja je inače na zapadu apsolutno bilo nauobičajeno. Vajat, koji se već beše okrenuo, zastade.

Maršal je veliki deo svog života proveo kao kauboj i to baš dole u Teksasu, kao što je to maločas i rekao. A, on je i suviše bio čovek sa zapada da je mogao da proguta ovu uvredu.

— Šta si rekao, nadzorniče? — upita, oslonivši ruke na leđa.

Brada tada nadvlada bes, koji ga je držao još od proteklih događaja tog jutra napetim. Polete na čoveka iz Misurija, kako bi ga raspalio jednim divljim udarcem. Međutim, maršal podiže levu ruku uvis i odbi udarac. Vajat ispruži zatim desnu ruku napred i pogodi kauboj u grudi, zaustavivši na taj način njegov divlji napad.

— Šta ti je? Mislim da se prilično popustio sa živcima, uobraženko.

— Odmah ću ti pokazati ko je uobraženko i ko je popustio sa živcima! — zaurla nadzornik, sagnuvši se, kako bi ponovo zadao jedan težak dvostruki udarac.

Jedan od udaraca zakači maršalovu glavu. Čovek iz Misurija tada munjevitom brzinom raspali nadzornika levicom u vrh brade.

Kao da ga je neko udario teškom sekirom, nadzorniku se opustiše ruke i on odjednom kleknu na desnu stranu i ispruži se na zemlju.

Čester, koji je posmatrao šta se dogodilo, polete, divlje se proderavši, na maršala.

— Hej, jesi li poludeo? Oborio si našeg nadzornika! Pokazaću ti, đubre jedno! Polomiću ti sve kosti!

Vajat poskoči u stranu, izbeže gorilin nalet i tresnu ga desnom rukom kao čekićem, ali, nije mogao da zaustavi protivnika.

Čester zamahnu snažno, tako da je maršal jedva uspeo da malo ublaži udarac, dok je desni kroše izbegao samo krajnjim trzajem glave.

— Ne znam, kauboj, šta hoćeš. Nadzornik nije mogao da se smiri dok se nije našao na zemlji — podseti ga čovek iz Misurija.

Sada se, međutim, pojavise i ostali na vratima i kapiji i zaurlaše:

— Udesi ga, Ivare!

Podstaknut divljom drekom ostalih, poraste bes u snažnom čoveku i on zamahnu, ljut kao nis, na maršala.

Vajat je odbijao skoro sve udarce, povlačeći se i odbijajući bes, ali je na kraju bio prinuđen da se ozbiljno umeša.

Raspali snažno zdepastog čoveka

iz Arkanzasa desnim krošeom u rebra, da bi ga u istom trenutku levicom snažno dočekao i pogodio tačno u sam vrh brade.

Iako je drvoseča bio snažno uzdrman, ipak polete kao razjareni bik sa udvostručenom snagom napred.

Vajat, koji je sada primetio da se stvar neće drugačije završiti, do vrhuće, odskoči ulevo, raspali desnicom protivnika, primi i sam jedan desni direkt, poskoči opet u stranu, kako bi izbegao novi udarac i zadade iznenada jedan dvostruki direkt; njegova desnica pogodi gorilu u predeo srca, a levica još jednom desnu viliću.

Međutim, bilo je neshvatljivo! Kauboj, jak kao bivo, i dalje je stajao na nogama. Prodorno se besno prodera i ponovo polete na svog protivnika.

Vajat, odlučan u nameri da okonča tuču, dok zaista nije došao u opasnost, pođe brzim korakom napred i duboko iz pete raspali ga teškim aperkatom, tako da ga ovaj udarac pogodi odozdo pod bradom.

Ostali su stajali ukočeno u dvorištu i posmatrali svog najjačeg čoveka kako se prednjim delom tela zanese, za delić sekunde zadrža na vrhovima peta i potom teško tresnu o zemlju, na kojoj ostade da leži ispruženih ruku i nogu, kao mrtvac.

Vajat zatrese glavom, dohvati se za levi džep od prsluka i izvadi poslednju cigaru, koja je zajedno sa njim stradala u borbi. Jezikom ovlaži i zalepi list koji se odlepio i odgrize vrh cigare.

Kada je zapalio šibicu o đon svoje desne čizme, odjeknu pucanj preko dvorišta i izbi mu cigaru iz usta.

Vajat pogleda preko na levu stranu i primeti na ulazu u kuhinju jednog suvonjavog momka, srednje visine, koji je još uvek držao revolver u ruci.

Bio je to Marti Lun.

Maršal zavrte glavom, saže se kako bi dohvatio cigaru, ali kada je hteo da je uzme, odjeknu još jedan pucanj, koji ovog puta, međutim, promaši cigaru.

Vajat je podiže, obrisa zrna peska sa nje i opet je stavi među zube.

Marti Lun, koji je spustio revolver, podiže ga opet. Međutim, nije stigao ponovo da ga zapne i da povuče obarač, jer sa levog kuka čoveka iz Misurija odjednom pucanj, koji mu izbaci oružje iz ruke.

Maršal brzo ponovo napuni revolver i spusti svoj teški bantlajn-specijal da u obliku salta uleti u futrolu.

Potom potpuno mirno zapali po drugi put šibicu i pridrža plamen na skoro prepolovljenu cigaru.

Niko se na ranču ne pomeri.

U međuvremenu se gore u rančerovoj sobi odigra jedna neobična scena. Greg Norton, koji je posmatrao borbu tobožnjeg kurira sa nadzornikom i zatim sa snažnim Česterom, skide jednu vinčesterku sa zida, napuni je i stavi na visoko otvoreni prozor. U tom trenutku otvoriše se pozadi vrata u sobi.

Norton se naglo okrete i ugleda preko svog brata. Ovaj je držao pušku na gotovs: usta cevi je uperio na rančera. Stariji brat ga zabezeknuto pogleda.

— Reci mi, jesi li poludeo, Hal? Šta to treba da znači?

— Skloni pušku sa prozora, Greg — reče Hal nesigurnim glasom.

— Šta ti pada na pamet, čoveče?

— Skini pušku dole!

— Ti mora da si poludeo!

Međutim, Greg primeti u licu svog brata smrtonosnu odlučnost.

— Šta je to sa tobom? — On skide pušku, ukoči je i okrete se. — Spusti konačno tu pušku. Šta sam ti učinio?

— Meni ništa, ali svima nama bi nešto učinio, kada bi tog čoveka ubio.

— Kako to misliš...

— Ili je on kurir velikog vođe, i ti bi potpisao svoju sopstvenu smrtnu presudu, kada bi ga ubio...

— Ili...?

— Ili je ovaj čovek naše spasenje — reče mladić sada čvrstim glasom.

Greg se proturlja po očima, okrete se i pogleda u dvorište, gde su praštali meci.

Greg gurnu glavu kroz prozor i primeti da je Lun izgubio svoj revolver.

— Prokletstvo! Čovek je pravi pakao! — otrže mu se. — Brad! — prodera se na nadzornika, koji se taman ponovo diže. — Jeste li poludeli? Šta se tu događa?

On iskoči odmah kroz prozor na verandu, dok bledunjavi Hal, progutavši pljuvačku, uze bratovljevo oružje i ponovo ga okači na zid.

Po drugi put je neugledni Hal, kome niko do tada nije verovao da može da bude toliko hrabar, sprečio jedan zločin. Međutim, to nije bilo možda nešto dobro u njemu, mladom Halmanu Nortonu, što ga je nateralo da tako učini. Bio je to mnogo više strah.

Više nego bilo u kom na Nortono-

vom ranču, krio se strah u mlađem Gregovom bratu od velikog vođe i svega što je od njega dolazilo.

Norton side sa verande u dvorište i priđe ljudima.

U istom trenutku Brad teškim koracima dođe do stranca i zaurla:

— Ovog čoveka treba sahraniti! Čovek treba tako nešto da linčuje!

Rančer, koji taman beše stigao do Brada, gurnu ga nazad.

Nadzornik se spotače preko tela Čestera, koji je još uvek ležao na zemlji onesvešćen i pogleda smeteno dole.

— Hej, Nortone, šta to treba da znači? Momak je mene i Ivara onesvestio i Sani Luna umalo za dlaku nije ubio...

— Ali, samo za dlaku — prekide ga maršal, sa osmehom, koji je razoružavao.

Norton je sada stajao ispred čoveka iz Misurija i pogleda ga zamišljeno. Nije li on već negde video to lice?

Nije mogao da se seti.

— Ko ste vi?

— Moje ime je Beri.

— Beri? A, dalje?

— Nije li to dovoljno? — upita tobožnji kauboj, pored pikavca od tomputa u ustima, zažmurivši na levo oko.

Sada se i Norton naceri.

— Da, dovoljno je sasvim, mislim.

— I, dok se okrete prema Bradu, promrmlja: — Mislim, da se i ostali slažu sa tim.

On nije više uživao toliko poštovanje kod ljudi — taj svrgnuti rančer Gregori Norton. Jače je delovao prisustvo stranaca, koji se tu tako jedinstveno prikazao.

Norton dohvati za ruku čoveka iz Misurija i povuče ga sa sobom.

— Dođite. Moram sa vama da razgovaram.

Vajat gurnu Brada, koji mu je stajao na putu, pokretom desne ruke u stranu i krenu pored Nortona prema rančеровој kući.

Mali Sani Lun bio je u licu zeleno-beo. Još niko do tada ga nije pobedio sa revolverom!

Pre sedam godina razbojnik lisičijeg lica je preko, u južnoj Dakoti, jedini put izgubio na kartama. Međutim, to mu nije tako teško palo, jer je protivu sebe imao najboljeg i najbrilijantnijeg kockara, koji je postojao na celom zapadu: Doka Holideja!

Bila je to sreća za Vajata Erpa, da ga niko od bandita nije poznao; isto kao i Meskviti, tako i kod ovih bandita nije bilo nikoga, ko ga je do sada video.

To, što ga Marti Lun svojevremeno u Dakoti nije primetio, bio je puk slučaj. Dok je Lun igrao karte sa Dokom Holidejom, bio je u istom gradu i Vajat Erp, ali nije ulazio u salun i zatim je, još u toku iste noći, odjahao dalje sa Holidejom. Između ostalog, Lun tada nije mogao da primeni nijedan od svojih pokvarenih trikova. Pošto je znao ko je sedeo prekoputa njega, nije se čak ni usuđio da bilo šta od toga primeni za kockarskim stolom. Znao je da bi ga to samo mnogo koštalo protivu čoveka, kao što je bio Dok Holidej.

Greg Norton uđe sa maršalom u rančерову kuću i odvede ga u svoju radnu sobu.

Vajat se nepozvan spusti u kožom prevučenu fotelju, koja je stajala is-

pred pisaćeg stola i sa uživanjem je pušio svoju cigaru.

— Vi ste ovde gazda, zar ne?

— Da, a vi ste jedan prilično samouvereni momak, zar ne?

Vajat podiže ramena.

— Kako se uzme. Ovde nisam nikoga molio da se tuče ili da puca, rančeru.

Norton odmahnu rukom, izvadi jednu virdžinija cigaru iz jedne posude od kalaja, ne ponudivši svog gosta, upali šibicu o kraj stola i reče, dok je palio cigaru:

— Šta hoćete?

— Već sam rekao nadzorniku. Hteo sam da se raspitam da li ovde ima posla za mene.

Šibica pade rančeru iz ruke i ugasi se na jednom listu papira, na kojem je on nacrtao frontalni izgled logora Masadena.

Međutim, Norton uputi odmah jedan izveštačeni osmeh, sa svog ne tako lepog lica, koje je bilo nagrđeno rupicama od preležanih boginja, rekavši:

— Možete mirno da skinete masku, mister, znam sve.

Sumnja, koja se, zbog neobičnog prijema, bila pojavila kod čoveka iz Misurija, još se više pojača.

— Ne razumem, rančeru.

— Ja sam Norton, Greg Norton, to ipak znate.

— Sada znam...

— Ali, kažem vam već, Beri — možemo da igramo otvorenih karata.

— Ne razumem.

Rančer se tada naglo naže napred.

— Ne pretvarajte se ipak! Čemu ovaj teatar. Sve mi je jasno. Šta imate da mi kažete?

Male graške znoja, koje su se na-

lazile na čupavom sivomrkom početku kose zabačenog rančerovog čela, još više su pojačavale maršalovu sumnju. Šta je bilo sa ovim čovekom? Zbog čega ga je tako ukočeno posmatrao očima koje su plamtele?

Bio je to strah, koji se video u njegovom pogledu. Pseći strah!

Međutim, Vajat još uvek nije mogao da shvati o čemu se radi.

Norton se zavalio u svojoj stolici. Odlučio je da sačeka.

— Dakle, počnite — reče sa neprirodnom mirnoćom.

— Šta da otpočnem? Zovem se Beri i rado bih ovde radio, ukoliko je to moguće.

Rančer klimnu glavom.

— Naravno, može. Može u svakom slučaju. Nama je potreban čovek kao što ste vi, Beri. — Imenu je dao jedan podrugljiv prizvuk.

— U redu, gazda.

— Ne morate da me nazivate gazdom. Zovite me Greg.

— U redu. Zovem se ... ali, to već znate. — Vajat se podiže, ugasi razmetljivim pokretom svoju cigaru u pepeljari i okrete se.

Učini, kao da je hteo da krene ka vratima, ali odjednom, trže kao vino crvenu somotsku zavesu, koja je pokrivala vrata od susedne sobe. Iza nje je stajao jedan bledunjav momak: Halman Norton.

Rančer skoči.

— Ah, to je Hal, moj brat! Idiote, zbog čega se tu kriješ? — Nasmeja se sladunjavo maršalu. — Moji komplimenti da ste ga tako brzo pronašli.

Vajat pogleda rančera jednim upitnim pogledom.

— To uopšte nije bilo tako teško.

Video sam kundak od puške. A, pošto jedan komad somota jedva može da drži pušku, bilo mi je jasno, da mora neko da stoji iza.

Momak se skloni sa vrata i htede da krene prema vratima od hodnika.

Vajat ga brzo dohvati ispruženom rukom i gurnu ispred sebe.

— Nije pametno, mladiću, da se kriješ iza zaveses. Poznavao sam jednog čoveka, koji je imao takođe tu naviku, dok jednoga dana nije bio pogođen metkom, koji je prošao kroz zavesu i na taj način ga izlečio od te bolesti.

Vajat krenu do vrata od hodnika, zastade još jedanput i pogleda unazad.

— A, kako stoji sa platom, Greg?

— Četrdeset, kao svuda.

Vajat zavrte glavom.

— Žao mi je, ali, meni je potrebno pedeset.

— Ne dolazi u obzir.

Maršal dodirnu obod šešira u znak pozdrava.

— Oi rajt. So long, Greg.

Razbojnik gurnu stolicu unazad i potrča za njim.

— Čekajte jedan trenutak! Dobićete četrdeset i pet.

— Rekao sam pedeset — maršal je bio uporan.

Rančer pogleda svog brata, ispusti zatim jednu psovku kroz zube i prounda:

— U redu, pedeset. Ali, nadam se da ćete zaista toliko i zaslužiti.

— Možete se na to osloniti.

Vajat htede da izađe iz prostorijske. Međutim, Norton ga ponovo uhvati za ruku i povuče nazad, pri čemu brižljivo zaključa vrata. Odjednom

mu je došla na um jedna misao, koja ga je toliko okupirala, da nije više obraćao pažnju na Hala. Mladić se brzo opet sakri iza zaveše.

Greg još uvek nije bio ubeđen u to da ovaj čovek zaista nije kurir velikog vođe. Međutim, da je on to bio, onda bi se do sada već odavno morao da pokaže.

Norton se odlučio. Izvadi jednu bocu iz ormara na zidu i stavi dve čaše na kraj stola. Dok ih je punio, reče kao uzgred:

— Mi nešto nameravamo, stranče, pri čemu možemo da te upotrebimo.

— Slušajte, Greg, ja imam svoje ime!

— U redu je, Beri. Dakle, to je jedna stvar, pri kojoj ti moraš da budeš prisutan.

— Da, zbog čega ne?

Sumnja čoveka iz Misurija postala je sada potpuna. U njegovom mozgu zvonilo je na uzbunu. Šta se to ovde događalo?

Maršal nije morao dugo da čeka da bi dobio odgovor na ovo pitanje. Rančer gumu čašu pred njega i reče kroz nos:

— Mi se ovde nalazimo u blizini jednog prijavog gnezda, koje se zove Masadena. Jesi li već čuo za njega?

Vajat je imao muke da se savlada.

— Da.

— Onda si ti jedan budan momak. Logor se prvo, ne zove dugo tako i drugo, prilično je sakriven.

— Poznajem ga, uprkos toga.

Norton tada zažmiri na oba oka i oštro odmeri tobožnjeg kauboja.

Nije li možda ovaj čovek i sam bio u tom logoru? Ali, to je bilo isključeno! Jer, to nije bio običan kazne-

ni logor, već logor za osuđene na doživotni zatvor, koga inače nisu mogli da napuste, osim sa nogama napred, kao mrtvi.

— Slušaj, Beri. U ovom logoru nalazi se čovek, koji je tamo nepravedno doveden. Razumeš?

— A, da li je maršal razumeo? Odjednom mu je sve sinulo pred očima.

Verovao je, da će morati najmanje da traga jednu nedelju ili dve za „ljudima sa vešalima”. A, sada, eto, prvoga dana ujutro ih je pronašao, dospeo usred njih i bio — kakva ironija! — angažovan, da uzme učešća u oslobađavanju zločinca Lazaro Kapučinija.

Bilo je to prosto neverovatno, ali maršal se ugodno spusti ponovo u kožnu fotelju. Hteo ili ne, uze viski i izvrnu ga u sebe. U načelu prezirao je alkohol. Ne jedanput ga je na to podsticao Dok Holidej, ne bi li povremeno uzeo po koji gutljaj. Međutim, sada je bio prinuđen da pije zajedno, jer je morao da vodi računa da „čovek sa vešalima” nešto ne posumnja. Jedan kauboj je pio uvek. Kauboj nije pio niti mleko, niti vođu...

— Dakle, čuj, Beri — reče rančer sada već u znatno poverljivijem tonu. — Stvar stoji ovako: čovek mora da bude odande izvučen. Koštalo, šta koštalo!

— Razumeo sam.

— Ne, ne možeš još da razumeš. To je naš čovek.

— Vaš kauboj, jasno. Oni su ga neopravdano zatvorili i mi ćemo da ga izvučemo napolje. Šta ima tu da se razume?

Norton se počea po nosu, stavi

mali prst desne ruke u uvo i brzo se počea gore dole.

— Hej, ti si stvarno pametan momak, Beri! Ti ne samo da se dobro tučeš i da si opasan strelac, već isto tako i brzo kapiraš, kao što se biješ i pucaš.

— Ah, pustimo priču. Šta ću ja da radim u toj stvari?

— To ćeš saznati.

Gregori Norton tada objasni maršalu svoj čudovišni plan.

Po tom planu nijedan čovek ne bi više izašao živ iz logora. Sve, što je Norton tu izneo, bilo je tako usmereno na zločin, da je i najgluplji čovek to mogao da prozre.

Gregori Norton se konačno beše odlučio da slučaj Kapučino zaključi. I to smrću velikog „čoveka sa vešalima“! Hteo je da ceo logor digne u vazduh.

Doduše, uradili bi to tako, kao da moraju prethodno zarobljenika, o kome je reč, da oslobode, ali, posle svega, što je on rekao čoveku iz Misurija, bilo je to potpuno isključeno.

— A, znaš li, ko će da ga izvede napolje?

— Mogu da mislim — odgovori maršal. — Ti ćeš ga sam da izvedeš, Greg.

— Ne, ne, ja ne — isceri se nekađasnji odgajivač stoke. — Već ti!

Vajat zavrte glavom i podiže se.

— Žao mi je, Greg, ti si simpatičan momak, ali, o kovanju planova nemaš pojma.

Htede da izađe napolje na vrata. Norton potrča za njim.

— Čekaj! Šta imaš da dodaš ili da promeniš na mom planu?

— To jednostavno i nije nikakav plan. To je čist idiotizam.

— Kako to?

— Jer ćemo pri tome svi da stradamo. Ne samo zarobljenik i ti, već i ja i ostali sa mnom. A, ne možeš ipak od mene da zahtevaš da ja uzmem učešća u jednoj takvoj komandi u putovanju na nebo. Ništa od tog! Džaba ti tvojih pedeset dolara, potražiću radije posao u nekoj maloj kravljoj štali za trideset dolara u kojoj ću imati šanse da proslavim još nekoliko božića. Do viđenja.

— Čekaj ipak, čoveče, možda možemo stvar drugačije da napravimo!

— To moramo u svakom slučaju — primeti maršal, dok se, slično Doku Holideju, nasloni na zid između vrata i prozora.

U tom se pojavi mali Halman Norton iza zavese, prebledelog lica.

Njegov se brat trže.

— Čoveče, šta tražiš još ovde! Gubi se!

— Pusti ga da ostane, Greg! Njemu je ipak sve jasno i isto tako zna da moramo momka da izvučemo odande. A, ko je nepravedno tamo zatvoren, taj treba da bude oslobođen, za to sam uvek, to je bar jasno. Dakle, kako da to izvedemo?

Pošto je Gregu Nortonu bila potrebna čitava nedelja dana, kako bi skovao svoj plan, to, naravno, nije bio u stanju da u roku od nekoliko sekundi napravi nov plan.

Čovek iz Misurija zadenu oba palca iza širokog pojasa za oružje od bivolje kože, saže glavu i pogleda ispod oboda svog šešira oštro u lice bandita — rančera.

— Nešto ću ti reći, Greg! Vi ste već češće pokušavali da izvedete stvar.

— Tačno je.

— I do kada niste imali sreće.

— Ispravno. Kako znaš?

Vajat se nasmeja.

— Možeš da pitaš, Greg! Eh, nešto ću ti reći. Stvar može da se izvede samo iz jednog pravca, naime, spreda.

„Dakle, on stvarno poznaje kamp, taj kauboj Beri!” pomisli Norton, iako mu nije bilo jasno da bi i drugi isto tako došao do tog mišljenja.

Vajat je mogao da pomisli da su banditi pokušali sa svih strana da se približe logoru, ali, da se nisu usudili, naravno, da priđu spreda. To bi izgledalo potpuno neizvodljivo. Pa ipak, on reče:

— Tako nešto može sa uspehom da se izvede samo spreda, Greg. Pazi, reći ću ti kako ćemo to da uradimo.

On priđe stolu, uze list papira, baci kratak pogled na njega i ustamovi:

— To je logor, zar ne?

Greg nemo klimnu glavom.

— Ovo ovde je stenoviti kraj, a ovde napred je reka!

— Da.

— Sada ima tačno osam...

I „Beri” izloži banditu svoj plan.

Bio je to tako opasan plan, da je Norton smatrao kauboja Berija ne samo hrabrim, već ludo smelim, čak sitim života.

Međutim, pošto je kod ovog plana kauboj Beri izgleda sebe dovodio u najveću opasnost, to Norton nije ni imao razloga da ga odbije. Pored toga, rančer bandit i sam nije imao više nikakvu ideju u glavi, kako da reše problem. On je sve svoje adute ispucao i poslednja strela, koja

je trebala da bude otrovna, slomila se.

*
*
*

Vode Gren-Rivera bile su tihe na velikom zapadnom luku. Isto tako i Vermion, koji je se jedno pola milje niže istočno ulivao u nju, nije mogao da uzburka mnogo mirne vode.

„Ljudi sa vešalima” krenuli su na put kada je pao mrak.

Norton, Brand, O’Kife, Čester, Fečinger, Kalagan i mladi Hal Norton jahali su snažnim galopom ka obali, pored koje se, u obliku prstena ispred ispucalih stena, nalazio kazneni logor.

Na otprilike pola milje pre toga ljudi su sjahali sa konja i privezali dižgine. Ovde je Hal Norton imao da ostane kao stražar.

Sa strahom u očima pogleda on svog brata, koji se brzo okrete, kako nebi pogledao u mladićeve oči pune prekora, koje su ga veoma podsećale na umrlu majku.

Banditi su poslednji deo puta išli pešice.

Pošto su već često puta dolazili ovamo u „posetu”, znali su tačno kada su stražari išli u patrolu. Sačekali su u jednoj maloj šumici i posmatrali svetle stene, iza kojih su se svakog trenutka morali da se pojave udvojeni stražari.

— Enol! — otrže se Bradu. — Tamo, dolaze.

Dolazili su odozdo od obale gore i išli svojim putem.

Sada će da prođe tačno sedam minuta, dok se ne bude pojavio dru-

gi par stražara, koji će da silazi ka obali, gde se nalazila samo jedna mala uzana staza, koja je vodila prema kapiji.

Jedva da su se prva dva stražara izgubila, kada se „ljudi sa vešalima” podigoše i približiše stenama.

Bešumno, kao mačke, penjali su se uz stene. Već su se davno gore u naprslim stenama sakrili, kada je drugi par stražara prošao.

Banditi su poznavali tačno stene. Danas su išli malo zapadnije od utvrđenja, ka jednoj tački, odakle su sa jednog uzvišenja od oko osamdeset jardi, mogli da vide odsjaj zvezda u reci.

Ova Masadenā bila je kao stvorena za kazneni logor osuđenika na doživotni zatvor. Stene su činile jedan polukružni zaštitni bedem oko logora, koje nije bilo lako savladati, jer je njihov unutrašnji zid išao pravo ka nebu i sa vrha naglo se spuštao u dubinu. Kao drugi prsten dizao se sledeći zid uvis, koji je od prvog bio toliko udaljen, da se provalija — kako se to i pokazalo — nije mogla da premosti.

Sada će, dakle, „teksaški kauboj Beri” da pokuša, da na legalan način prodre u logor.

Sasvim lagano pomerali su se „Ljudi sa vešalima” sa uzvišenja dole, kako bi se na taj način neposredno približili kapiji. Morali su pri tome da vode računa, da svoj put nastavljaју samo kada bi stražari završili jedan krug obilaska.

Moglo je da bude jedanaest i četvrt, kada su stražari opet napravili svoju turu. Brad se naže napred i šapnu Nortonu:

— Na tu ideju mogli smo i sami da dođemo!

Norton okrete glavu i prožišta:

— Na koju ideju, ti, sanjalico? Da se približiš ovde kapiji? Naravno da smo mogli i mi da se toga setimo, ali šta dalje? Da li bi ti možda pokušao da pokucaš na vrata, kako bi ti dozvolili da uđeš?

Brad podiže ramena i odjednom oseti neku ledenu jezu na leđima. Ne, on se nikada na tako nešto ne bi usudio.

Niko od njih se ne bi na to usudio. Bilo je to pravo samoubistvo. Ko bi dole pokucao na kapiju, morao je sa tim da računa, da bi ga stražari ubili bez ikakvog obzira. Opasnost, da neko preduzme nekakvu akciju oslobađavanja, bila je u toku noći i suviše velika, da bi se neko od stražara prepustio dugom čavrljanju. Svako u daljoj i bližoj okolini je to znao.

Bio je to sada O'Kife, koji gurnu dugačkog Nortona.

— Tamo, eno ga, dolazi!

Na sredini reke mogao je da se prepozna jedan splav, na čijem je zadnjem kraju stajao jedan visok čovek, koji je krmanio. Na prednjem kraju splava čučala je prilika nekog drugog: „čoveka sa vešalima” Marti Lun!

Kartaroš se nije laka srca primio, da prati kauboja Beriја. Na kraju, Norton ga je odobrovoljio. Koliko mu je samo želeo da pogine, taj krivoliki blefer!

Za Nortona i ostale bilo je sigurno da je put, koji je preduzeo kauboj Beri, bio siguran put u smrt. Međutim, možda će mu poći za ru-

kom da digne u vazduh glavni ulaz i da oslobodi zatvorenika?

Vajat se sa banditima o svemu dogovorio. I plan, kojeg im je izložio, ne samo da je bio ludo smeo, već upravo bezuman. Da nisu Norton i ostali bili toliko zanešeni mišlju, da konačno oslobode Kapučina to bi im sigurno pala u oči bezumnost tog poduhvata.

Međutim, razbojnici su bili okupirani fanatičnom zapovešću, koju im je preneo vođa: Kapučino će biti oslobođen!

Vajat Erp više nije imao nikakvog izgleda da pošalje bilo kakvu vest u logor Masadena. Našao se usred mravinjaka. Ukoliko je želeo da ih drži u ruci, morao je da ostane sa njima i da krenu zajedno ka Masadeni.

Znao je da su oni sada čučali u blizini kapije, dok ne čuju određeni zvižduk, koji im je čovek iz Misurija pokazao. Nakon tog dvostrukog zvižduka znali bi da je Kapučino uspeo da pobegne između razorenog ulaza.

Maršal naravno nije ni mislio da digne u vazduh kapiju, ali se u sebi nadao, da će mu poći za rukom da stupi u kontakt sa stražarima, kako bi ih upozorio.

Međutim, na žalost u tome se prevario!

Ono što mu je naročito otežavalo posao, bila je činjenica koju je predvideo, da mu se prepredeni Sani Lun u poslednjem trenutku pridružio. Nije to možda bila iznenada naišla hrabrost, koja je kartaroša na to pokrenula, kao ni fanatična volja, kako bi saučestvovao u oslobađanju Kapučina, već je to bila

mešavina srdžbe i sumnje. Srdžba zbog poraza, koji je pretrpeo od tobožnjeg kauboja Beriia, a sumnjičav je prepredeni čovek i inače uvek bio.

Čovek iz Misurija je upravio sada splav sa sredine reke, ka desnoj obali, u susret jako utvrđenom kaznenom logoru.

Vajat je očajnički razmišljao kako da se oslobodi opasnog malog bandita. Međutim, bilo je to isključeno. Marti Lun mu je ostao za petama i hladnokrvno skočio na splav, kada ga je čovek iz Misurija već bio odgurnuo.

Maršal bi ga najradije sada gurnuo u vodu, ali pošto bandit nije umeo da pliva, sigurno je da bi se proderao kao životinja.

U prisustvu „čoveka sa vešalima“ maršal nije mogao ništa da učini, naime, da stražare odmah obavesti. Ustvari, mogao je čoveku na kapiji, ili ljudima, koji budu otvorili, odmah da kaže ko je on, mada je i to morao tiho da učini, jer nedaleko od kapije, među stenama, sedeli su banditi, koji bi čuli svaku glasnije izgovorenu reč.

Sumnjičavi Lun čučao je na pramcu primitivnog splava i gledao ukočeno u stene, između kojih se nalazio kazneni logor.

Maršal nije u stvari ni hteo da izgleda tako, kao da se splav baš tu raspao. Bilo mu je dobro poznato nepoverenje stražara u kaznenom logoru, a to je moglo da se izračuna i na pet prstiju, da bi se oni na tako nešto upecali.

Kada su se našla na pet stotina jardi od kapije, okrenu čovek iz Misurija malo jače splav udesno

prema obali. Bandit se odmah malo podiže i prošišta:

— Šta to treba da znači? Upravljajte i suviše rano prema obali!

— To i nameravam.

— Šta to treba da znači?

— Zar niste primetili dvojicu gore na kuli?

Bandit okrete glavu i ukočeno pogleda u mrak. Sa mukom je uspeo da raspozna stražarsku kulu pored ulaza, ali nije mogao da primeti nijednog stražara

— Ne — zakrešta.

— Ukoliko neko ima slabe oči, ne bi smeo da kreće na jedan ovakav put.

— Ali, šta to treba da znači? Šta nameravate, čoveče?

— To ćete već da doživite.

— I ne pomišljam na to! Odmah učinite kako smo se dogovorili.

— Nastala je okolnost, zbog koje se naš plan u jednoj tački mora da izmeni. Isključeno je da sada tako postupim, kao da se splav raspao. Jer dva stražara nas već odavno posmatraju. Odmah ćemo ispasti sumnjivi. A, šta bi to za nas značilo, mogli biste na prste da izračunate.

Bandit ukočeno pogleda opet u tamu gde se nalazila kula i progundao:

— Ne znam. Čitava priča sa vama mi se ne dopada.

— Moguće. Ni vi se meni ne dopadate — odgovori Vajat muklo, držeći oprezno kormilo i sa najvećom pažnjom skrenu još oštrije i priđe sa splavom na obalu.

Lun nije mogao da se načudi obazrivosti kauboja Beriija.

Kada Vajat dostiže obalu, izvuče splav napolje, gde na sreću nije bi-

lo tako strmo, i prišunja se u podnožje stena, među kojima su se negde gore skrivali „ljudi sa vešalima”.

Lun, koji je još uvek nešto radio oko splava, brzo se približi i zareža:

— Šta sada?

— Kucnuću na vrata.

— Nećemo poneti splav sa sobom?

— Ne, bez splava. Ljudi su ga i onako videli.

Čovek iz Misurija se sada potpuno ispravi i krenu napred i ne obazirući se na razbojnika.

Krenuo je stazom, koja je postajala sve uža, između stene i obale, približavajući se širokom ulazu u logor.

Milton Brad, koji se beše ispružio iznad isturene stene, posmatrao je ukočenim pogledom tobožnjeg kauboja, kako je dole prošao snažnim korakom.

— Prokletstvo, taj pas ima nerve! — promumla tako glasno, da se Greg Norton trže.

Isto tako Čester i O'Kife, koji su se sa druge strane prišunjali vratima i kao mračne senke visili nad stenama, ukočeno su posmatrali kauboja iz Teksasa.

Vajat beše dospeo do kapije i sada se izgubi sa vidika bandita u njenom udubljenju.

Lun je išao odmah za njim. Kada se Vajat osvrnu za njim, primeti da je zločinac izvukao nož.

— Šta će ti to? — prošaputa mu.

— Moramo odmah da zakoljemo stražara!

— Ne, to nećemo!

— To ćemo da učinimo ipak!

Lun dohvati levom rukom revolver.

Maršal više nije imao drugog izbo-

ra. Neočekivano raspali levom rukom kartaroša po vilici, tako da se „čovjek sa vešalima” odmah skljkoka. Teško onesvešćen Marti Sani Lun ispruži se na zemlju.

Pošto se scena odigrala u neposrednoj blizini vrata, to ostali „ljudi sa vešalima” nisu ništa primetili.

Ali, moglo je još iz daljine da se čuje snažno, preteće lupanje na kapiji.

Unutra se odmah začuše koraci. Puške su se napunile. Odmah zatim otvori se prozorčić na limom okovanim vratima.

— Ko je to?

Maršal nije stigao ni da odgovori, kada se bešumno otvori jedan tajni ulaz sa strane pored stene, koga u mraku nije mogao ni da primeti i prema njemu se približi tri, četiri, pet ljudi, koje se odmah baciše na njega i kroz mala vrata odvukoše u logor. Veliku kapiju nisu morali čak ni da otvaraju.

Maršal primeti da su takođe i Luna unutra uvukli u logor.

Ljudi, koji su dograbili maršala, smatrali su ispravnim da ga dobro nogama i rukama izudaraju, tako da se on odjednom iztrže i jednog od njih tako strahovito raspali pesnicom, tako da on polete unazad i drugu dvojicu zakači za sobom.

Vajat odskoči dva koraka unazad i reče poluglasno:

— Ljudi, ja sam Erp...!

Međutim, jedno laso uže dolete mu iznad glave, steže oko ramena i obori na zemlju.

On se još jednom podiže, izvuče nož ispod pojasa i preseče uže. Ali, više stražara se baci na njega i ponovo ga oboriše na zemlju.

Za tren oka su ga svezali i odvukli preko dvorišta ka jednoj baraci.

Vajat je ležao sa licem okrenutim zemlji, osetivši na leđima čizmu jednog od stražara kao kakav teret i primeti levo od sebe, kako se kroz jedna otvorena vrata priližava par sjajnih čizama u njegovom pravcu.

— Kapetane — začu glas jednog od ljudi — uhvatili smo njega i drugog takođe!

— Dobro, prenestite ih preko u samice kod magacina.

Čovek iz Misurija se naglo okrete, odgurnu čoveka koji mu je stavio nogu na leđa i primeti na vratima jednog patuljastog čoveka u uniformi oficira severnih država.

Nije bilo sumnje, taj čovek mora da je bio čuveni komandant kaznenog logora kapetan Džems Masadena.

— Kapetane, moram sa vama da govorim. Ja sam...

Nije stigao da ponovi svoje ime, jer se dva čoveka baciše na njega, ponovo ga okrenuše i jedan od njih mu zapuši usta nekakvom krpom, koju mu stavi među zube.

Maršal tada ču komandanta kako reče:

— Sutra ujutro biće mu odmah presuđeno. Za mene ne postoji nikakva sumnja da je on „čovjek sa vešalima”. Hajde, Frede, Dženkinse i Marlou, uzmite odmah nekoliko ljudi i pretražite obalu i okolinu. Patrola neka ostane u preriji. Uzmite i pse sa sobom!

U tom trenutku Marti Lun dođe k sebi. Ležao je nadaleko od maršala vezan na zemlji, ali mu usta nisu bila zapušena. Kada je video

u kakvom se položaju nalazi, odmah ispusti prodoran zvižduk.

Bio je to pravi „čovjek sa vešalima“, koji i sam u velikoj opasnosti, beše ispunio svoju „dužnost“.

Sada su i ostali bili u svakom slučaju upozoreni. Vajat, doduše, nije poznavao zvižduk, ali je pretpostavljao, da je to bio signal opasnosti.

U to vreme u logoru Mašadena bilo je trinaest zatvorenika. Trinaest ljudi koji su bili osuđeni na doživotni zatvor.

Činjenica da ovi ljudi ovde nisu radili, mora da je izgledala kao otežavajuća kazna, jer zatvorenik, koji je radio, mogao je da ublaži smrtonosnu dosadu. Biti osuđen na apsolutnu neaktivnost, bilo je najgore, što je moglo da se desi jednom osuđeniku.

Trinaest ljudi, koji su ovde provodili svoju sudbinu, bili su zločinci najgore vrste, kojima je doduše uspelo da umaknu užetu dželata ali su to zamenili skoro gorom srećom doživotnog zatvora.

Najčuveniji zatvorenik u logoru bio je bez sumnje Italoamerikanac Lazaro Kapučino.

On je u trenutku u kojem je maršal kucnuo napred na vrata, stajao pored vrata u drugoj baraci, u kojoj su bila šestorica smeštena i ukočeno gledao u ugao od prozora koji je sa spoljne strane bio premazan svetlom bojom, tako da se unutra nije moglo ništa da vidi.

Kapučino je već odavno pronašao mogućnost, da na obojenom prozoru iščačka malu rupu, kroz koju je noću mogao da posmatra.

Dva koraka od obe stepenice, koje su vodile do vrata od barake, stajao je podoficir Havelok.

Ogromni Džimi Havelok imao je trideset i devet godina. Već kao osamnaestogodišnji mladić učestvovao je dve godine u građanskom ratu i borio se dole u poljima Džordžije sa južnjacima. Od krvavog zanata nije mogao da se oslobodi i kratko vreme posle rata pridružio se jednoj bandi kradljivaca stoke, da bi zatim, međutim, u malom gradu u Oklahomi, Litl Blu, prihvatio posao izbornog sudije. Tamo je ispunio nekoliko krvavih stranica istorije grada sa smrtnim presudama, dok ga, jednog dana, jedan konjokradica, sa kojim je mesecima jurio po stepi, nije našao u Litl Blu i učenio ga. Gospodin „izborni sudija“ smatrao je da će biti bolje da u toku noći uhvati maglu zajedno sa opštinskom kasom.

U Hauardu, Nebreska, opet je našao posao kao izborni sudija, ali se više bavio poslom dželata. Takođe i ovde nije mogao dugo da ostane, pošto je za službu izbornog sudije bio nemoguć. Krenuo je opet dalje za Čejenu. Tamo se sastao sa jednim sumnjivim momkom, sa kojim je hteo da opljačka banku u Čejeni, ali ga je uveče, uoči prepada na banku, sreo nekadašnji oficir, sa kojim je zajedno učestvovao u ratu u poljima Džordžije protivu južnjaka. Havelok je sedeo satima sa nekadašnjim poručnikom Masadenom i kada su se na kraju kasno posle ponoći rastali, Masadena je obećao nekadašnjem kaplaru, da će da ga namesti kao stražara u Fort Londonu u Vajomingu.

Masadena je svoje obećanje ispunio i primio surovog momka u svoju posadu. Od tada Havelok je opet postao vojnik. I, kao vojnik pratio je slavnog Masadenu, od logora do logora i na kraju je dospao ovde u logor „Kamp Ladore“, koji je uskoro promenio ime u Masadena.

Havelok je bio loš čovek. Posle rata nikako nije uspevao da se snađe i da se vrati civilnom životu, već je uvek bio na krvavom putu smrti. Ovde u Masadeni maltretirao je osuđenike, kad god je stigao i bio je najomraženiji čuvar, koji je ikada bio u tom logoru.

Kapučino je bio dovoljno pametan da mu se ne protivi, ali, kada ga je Havelok jednom bez razloga udario bičem po golim leđima, „čovek sa vešalima“ se zakleo da će mu to platiti.

Havelok je upravo mrzeo one ljude, koje zatočeništvo nije moglo da slomi. Pošto je u njemu stalno postojala bojazan od zarobljavanja, to mu je i pojava nekoga nepokolebljivog zatvorenika stvarala uvek dosta briga. Ljudi, koji su bili slomljeni, čovek nije trebao da se boji. Ali, ljudi, koji su čak i ovde bili nepokolebljivi i kretali se puni životne snage, iako teško okovani, pričinjavali su mu dosta nelagodnosti.

U čitavom logoru niko nije bio tako nepokolebljiv, kao što je to bio čuveni „čovek sa vešalima“ Lazaro Kapučine!

Iz tog razloga Havelok je stalno tražio mogućnosti kako bi mu pričinjavao teškoće. Više puta mu je, pod raznim izgovorima, uskraćivao hranu. Ništa se nije promenilo. Kada ga je jednoga užarenog letnjeg da-

na, pozadi jedne od baraka, odjednom više puta sa debelim kaišem od bivolje kože, brutalno po leđima, udario, nije ni glasak bola prešao preko banditovih usana. Kapučino je hladnokrvno podneo te bolove.

Od kako je bio u kaznenom logoru za osuđenike na doživotnu robiju, ni jednog minuta Kapučina nije napuštala nada da će moći da pobegne. Neprekidno je razmišljao o novim putevima i mogućnostima, koji su, međutim, na kraju ipak ispadali neizvodljivi.

Pokušao je da se oslobodi teških okova na nogama, da skine lance i gvozdenu kuglu. Noćima je tajno strugao slaba mesta na lancima, prašinu od struganja sakrivao u rupu od daske na podu, kako ne bi ostavio traga za sobom, pa ipak nije uspeo do tada da prekine lanac; i najslabiji članak na lancu bio je prilično jak.

I pored toga Kapučino je i dalje bio pun nade. Znao je da ga veliki vođa neće da ostavi na cedilu. Vođa bande bio je, doduše, jedan bezosećajan čovek, međutim, umeo je da ceni saradnika kao što je on bio. Ne, veliki vođa neće ništa da propusti, kako bi ga oslobodio odavde.

To, što se do danas još nije ništa dogodilo, nije moglo da pokoleba Kapučina. Hiljadu stvari moglo je da oteža nameru „ljudi sa vešalima“. Kapučine je znao da će čas njegovog oslobađanja otkucati pre ili kasnije.

I baš sada je opet podigao tešku gvozdenu kuglu i postavio je na kraj svog poljskog kreveta, kako bi mogao ponovo da struže članak na lancu.

Noću je u logoru vladala duboka tišina. Isto tako i u barakama se nije ništa događalo.

Petoro ljudi, koji su bili ovde smešteni sa Kapučinom, nisu hrkali. Ranije su dvojica od njih hrkala, međutim, drugi su ih od toga brzo odučili. Pored toga, bilo je tako uređeno, da niko od osuđenika nije mogao da spava, dok Kapučino nije legao.

Ovde u logoru predstavljao je isto tako strah i trepet, kao kada je bio napolju na slobodi, maskirani čovek Kapučino!

I, pošto on još nije legao, bila su i njegova petorica kolega još budni i ukočeno su posmatrali, kao skoro svake večeri, šta on radi. Posmatranje Italooamerikanca bilo im je ono malo rasonode, koje im je prekidalo monotoniju njihovog života.

Kada je čuo lupu ispred kapije, čiji je zvuk preko dvorišta dospeo i do druge barake, Kapučino je u istom trenutku prekinuo svoj rad na struganju lanca, uklonio sitnu prašinu u rupu na dasci, zatvorio je sa jednim drvenim čepom i namazao istrugano mesto na lancu sa smolom, koju je otkrio pod krevetom iz jedne jelove daske. Sa skupocenom smolom postupao je vrlo štedljivo i oprezno.

Kada je zvuk umukao, Kapučino se približio uz prozor i stavi uvo na zid.

Bio je prinuđen, da tešku gvozdenu kuglu pridržava u levoj ruci, pošto krevet nije dosezao do prozora i pošto je lanac bio dugačak samo oko jednog i po lakta.

Sada su se čuli u dvorištu odjed-

nom tupi šumovi i glasovi stražara odjekivali su tu i tamo.

Uskoro zatim bilo je mirno. Tada jedan od stražara reče nešto kape-tanu. Šta su razgovarali, Kapučino nije mogao da razume. On još jače pritište uvo na zid barake. Teško onom ko bi se sada u baraci usudio, da ga ometa u prisluškivanju, nekim drugim šumom!

Kapučino je mogao da čuje glas komandanta. A sada je takođe i razumeo šta se govorilo u dvorištu.

Isto tako prepoznao je maršalov glas!

Vajat Erp! Kako je on došao ovamo u kamp Masadenu? Šta je on tražio u logoru? Da nije došao radi njega?

Da nije nešto bilo sa vođom?

Ili, možda je predstojao napad „ljudi sa vešalima” i Vajat Erp je hteo da ga preduhitri?

Stotinu misli strujalo je kroz desperadosov mozak.

A tada začu jedan prodoran zvižduk u dvorištu. Bio je to zvižduk „čoveka sa vešalima”, signal, koji je još u prvim danima tajnog saveza bio uveden.

Lazaro Kapučino sada je znao u čemu je stvar. Njegovi ljudi bili su napolju i hteli su da ga oslobode. Odnosno u najmanju ruku bili su u blizini. I jedan od njih mora da je već bio u dvorištu! Međutim, šta je radio maršal u čitavoj toj priči? Šta je bilo sa Vajatom Erpom? Zbog čega je maločas tako naglo prekinuo?

Kapučine još nije mogao sasvim da shvati situaciju, jer naravno nije mogao ni da pomisli da je Vajat Erp ovde bio savladan i vezan.

Levom rukom „čovjek sa vešalima” je stalno opipavao duboki zarez na članku lanca. Još samo nekoliko noći i poći će mu za rukom da se pomoću primitivne turpije, koju je sam napravio, oslobodi lanca.

Tada primeti kroz rupicu na ofarbanom prozoru, kako je napolju u dvorištu bila zapaljena velika vatra. On se pomeri još bliže i primeti, kako više ljudi privlače tela dva čoveka ka svetlosti.

Kako je bilo ogromno banditovo zaprepašćenje, kada je u jednom od dvojice vezanih prepoznao maršala Erpa!

Šta je to trebalo da znači?

Komandant je sada stajao sa druge strane vatre i gledao preko ka zarobljenom čoveku iz Misurija.

U tom trenutku Vajatu Erpu je pošlo za rukom da izbac i krp u kojom su mu bila zapašena usta. Mogao je čak da se postavi u sedeći položaj i pored toga što je bio vezan.

— Kapetane, ja sam Erp — reče poluglasno. Međutim, Kapučino je to čuo. — Ja sam Vajat Erp i ovde sam došao....

Dva stražara poleteše na njega, sa namerom da mu opet stave krp u među zube.

Masadena tada podiže ruku.

— Trenutak, momci, pustite ga da govori! — Međutim, pri tome komandant izvadi revolver iz futrole i zape oroz.

— Slušaj dobro, „čoveče sa vešalima” — prosihta on čoveku iz Misurija. — Ukoliko samo pustiš od sebe bilo kakav izdajnički znak kao što je to učinio maločas tvoj

drugar, koga smo malo stavili da se ohladi, proći ćeš loše.

— Ja sam Vajat Erp — čuo je opet Kapučino nepromenjen, metalni glas čoveka iz Misurija. — Ovde sam došao, kako bih vas upozorio na prepad „ljudi sa vešalima”. Oni hoće da oslobode Kapučina!

Komandant klimnu glavom.

— Da, da, to si ti stvarno hteo, to ti rado verujem. A tvoj trik, da se izdaješ za Vajata Erpa, isto tako nije loš, jer je banda sigurno saznavla da ovde u logoru niko ne poznaje maršala.

Čovek iz Misurija odmah je ukopčao stvar.

— Nešto ću vam predložiti, kapetane. Naredite da dovedu Kapučina i pitajte ga, da li me poznaje. Međutim, skinite mi veze, inače će on još da pomisli da to stvarno nisam ja.

— Da, to bi ti odgovaralo, skitnico, da ti dovedemo tvog gazdu. Ništa od toga. Tako nas nećeš uhvatiti.

Maršal je još uvek bio u sedećem položaju na zemlji pri svetlosti vatre.

— Mister Masadena, zahtevam od vas, da me odmah oslobodite. Dao sam vam jedan razuman predlog, na osnovu koga se možete uveriti u moj identitet. Ja sam Vajat Erp i ovamo sam došao iz Tombstona, jer sam saznao da banda hoće ovde da preduzme poduhvat oslobađanja Kapučina.

— To mi odavno znamo! I mi smo već preduzeli sigurnosne mere. Neće nikome poći za rukom da bilo kog osuđenika odavde izvuče. Pa, čak ni osuđenika broj sedam.

Maršal je počeo da objašnjava komandantu, kako je došao ovamo.

— Sada ćete još da osumnjičite i ljude na Nortonovom ranču, — pobuni se Masadena, pri čemu je levom rukom uvijao svoje ratoborne brkove. — Samo je to još nedostajalo! Mister Norton je jedan uredan rančer. Poznajemo ga kao i svakog drugog, koji se nalazi ovde u blizini.

— On je „čovek sa vešalima” — dobaci maršal — i društvo, koje se oko njega okupilo je...

Ovde ga Masadena oštro prekide.

— Ne muči se uzaludno, „čoveče sa vešalima”, pročitani si! A, kada se budu moji ljudi vratili sa psima, u svakom slučaju ćemo znati više.

Prošlo je samo nekoliko minuta od kako je Erp kucnuo na vrata, do ovog trenutka. Sve se tako brzo odigralo.

Kapučino je sa grozničavom napedošću posmatrao šta se događalo. Masadena je video jedva, dok je vezanog čoveka iz Misurija video sasvim jasno.

A tada primeti pored njega još jednog vezanog čoveka, koga međutim nije poznavao.

Vajat pokuša još jednom.

— Urazumite se ipak, mister Masadena. Vaša je dužnost da se uverite, da li ja govorim istinu ili ne.

— Šta je moja dužnost ili ne — odbrusi mu zapovedničkim tonom patuljasti komandant — to je moja stvar. To moraš meni da prepustiš, banditu. Tačno znam šta imam i šta smem da radim. Pre svega, moja je dužnost da čuvam logor i to ću ja učiniti, u to možeš da budeš siguran!

— Molim vas, zadnji put Masadena — reče maršal pojačanim tonom — da dovedete ovamo Kapučina!

Komandant se pomeri za pola koraka unazad, podboči se rukama i namesti glavu uobraženim pokretom ustranu.

— Šta ti uobražavaš, mladiću, misliš li da možeš tako sa mnom da govoriš! Harolde, raspalite ga jednom bičem!

Jedan gorostasni momak u uniformi stražara priđe teškim koracima i podiže bič. Bio je to dvadeset i sedmogodišnji Harold Muters iz Lion-Vila, jednog malog gnezda gore u dalekom Kentakiju.

Taman je hteo da zamahne bičem, kada zarobljenik odjednom skoči sa zemlje kao metak.

Sa vrhovima čizama maršal se beše podigao uvis i pogodio stražara tačno u grudi.

Odmah polete više revolvera uvis.

Čovek sa bičem, koji se beše spotakao, kriknuvši od bola, ponovo podiže kamdžiju od bivolje kože, međutim, komandant tada podiže ruku.

— Trenutak, momci! Momak zaista nije neinteresantan... Mislím, da bih mogao da mu učinim ljubaznost i da naredim da dovedu Kapučina.

Vajat je ležao neposredno uz vatru i otpuza se malo od nje unazad.

Odmah skočiše tri stražara i ispružiše revolvare.

— Sklonite oružje, momci. Sada je bezopasan.

— To ne bih rekao, kapetane — reče jedan mršavi, uštogljeni momak, od svojih dvadeset i pet godi-

na, poručnik Dancer, koji je u logoru uživao isto tako loš glas kao i gorostasni čuvar, podoficir Džim Havelok. — Ukoliko razmislim, da je momak i u ovakvom položaju tako opasan, mogao bih bez daljnjeg da pretpostavim, šta bi mogao još da nam učini. Zbog toga predlažem, da ga odmah okujemo u lance.

— Trenutak — upade komandant oštrim glasom. — Ono šta će se ovde da dogodi, to ja odlučujem. A sada sam naredio da odmah dovedu osuđenika broj sedam.

Između kapetana i poručnika postojalo je jedno tajno neprijateljstvo, jer je nametljivi mladi oficir stalno pokušavao, da se trpa svuda, a Masadena to, ni u kom slučaju, nije mogao da podnese.

Dancer pozdravi vojnički desnom rukom, okrete se i dade znak dvojici stražara.

Kaplar Henings i vođa pasa Laton, krenuli su ka baraci broj dva, gde je stajao Havelok, koji je naravno čuo razgovor, ali je morao da ostane na svom mestu.

— Kapetan želi da vidi osuđenika broj sedam — reče Henings drskim tonom.

— U redu. — Podoficir, koji je po rangu bio iznad Heningsa, se isprsi, okrete se i na krajnjoj stepenici još jednom zastade. — Sačekajte ovde, izvešću ga napolje.

Ovde je svako želeo da svoje mesance i svoju službu prikaže u što je moguće boljem svetlu, pa čak i pomalo grbavi vođa pasa Džoni Laton. Kada je, naime, osuđenik bio izveden, Laton ga snažno gurnu ustranu i zakrešta:

— Dubre, komandant želi da te

vidi! Nadam se, da ćeš se pristojno ponašati, inače će te ujesti moji psi.

Udari još jednom osuđenika, tako da Kapučino nalete na Haveloka.

Havelok ga u istom trenutku snažno tresnu nogom, tako da pogodi Kapučina u osetljivu butnu kost.

Kapučino nije reagovao, mada bi najradije sa okovanim rukama tresnuo Haveloka.

Iza njegove leve noge vukla se teška kugla, dok je „čovjek sa vešalima” teško hramajući išao ka vatri, praćen sa leve i desne strane stražarima.

Havelok ostade ispred stepeništa, pošto je vrata od barake zatvorio.

Kapučino je stigao do vatre i stao, kada mu je kaplar to udarcem u rebra stavio do znanja.

Kapetan Masadena odmeri osuđenika samo jednim kratkim pogledom.

— Tako — reče čoveku iz Misurija. — Tu ti je naš uzorak za paradu. Kako ti se sviđa broj sedam? Pretpostavljam, da ga dobro poznaješ. To je tvoj prijatelj, Lazaro Kapučino. A on sigurno neće biti tako ljubazan da nam kaže ko si ti.

Kapučino je stajao bezizražajnog lica između oba stražara pri sablasnoj svetlosti vatre. Držanje ovog ogromnog bandita nije ništa odavalo na njemu o teškom vremenu provedenom u zatvoru, punom svakodnevnih lišavanja.

Vajat ispitivački pogleda Kapučinovo lice — znajući odmah, da su njegove nade bile stavljene na pogrešnog konja. Kapučino mora da je maločas čuo svaku reč, koja je bila izgovorena!

— Pa, zar nećeš da ga pitaš, ka-

ko bi nam on rekao ko si ti? — naruga se kapetan.

Maršal zatrese glavom.

— Ne, hvala, kapetane. Samo u tom slučaju da osuđenik nije ramije čuo naš razgovor...

— On to nije mogao da čuje! — viknu Masadena, ne savladavši se.

— To ja ne znam — odgovori maršal ledeno. — Pa, čak i da nije čuo, vaša tvrdnja je sada bila takva, da bi on mogao samo da mi nanese štete, ukoliko negativno odgovori.

Komandant obično lagano vatru i stade ispred Kapučina. Međutim, ne toliko blizu, da bi ga zločinac mogao da ugrozi, a, pored toga imao je još i jedan drugi razlog, što je Masadena stao na odstojanju od nekoliko jardi pred njim: to je činio uvek, jer u tom slučaju nije imao potrebe da visoke ljude posmatra odozdo. Bilo je to tipično za patuljastog oficira i bio je na taj način isti sa nizom ljudi, koji su patili od istog nedostatka.

— Pa, broju sedam, da li poznaješ čoveka tu preko?

Kapučino zatrese glavom.

— Onda ću ti ja nešto reći, broju sedam. On tvrdi da te poznaje!

Kapučino podiže ramena, pa ih spusti, tako da mu zazvečаше veze na rukama.

Poručnik Dancer reče odsečnim glasom:

— On tvrdi, broju sedam, da je Vajat Erp! A ja pretpostavljam da vi poznajete Vajata Erpa!

Kapetan naglo okrete glavu.

— Ovde ja govorim, Danceru. Bilo bi dobro, kada biste to znali. Prokletstvo!

Dancerovo lice postade, uprkos crvenoj svetlosti vatre, pepeljasto-sivo od ljutine.

Kapučinovo lice se ne pomeri.

— Pa? — Komandant se okrete maršalu. — Imate li još nesto da kažete?

— Da. Imam još nešto da kažem — reče Vajat. — I to, da je vaše držanje nečuveno. Tačno sam vam objasnio šta me je dovelo ovde. Nisam imao drugog izbora, pošto sam dospeo usred bande. Vaša je dužnost bila da stvar tačno proverite. Za posledice učiniću vas odgovornim.

Način na koji je to izgovorio čovek iz Misurija, nije ostao bez utiska na malog čoveka. Možda bi mu u tom trenutku još i dozvolio da novi zatvorenik i ostvari svoje pravo, da se nije poručnik ponovno umešao.

— Smatram, kapetane, da se moramo držati pravila, hoću reći, da se jedan osuđenik na doživotni zatvor nikada ne može pozvati kao svedok. U slučaju da čovek tu i istinu govori, Kapučino mora u svakom slučaju da laže.

Dancer to nije rekao iz sopstvenog ubeđenja, kako bi se možda stavio na stranu čoveka iz Misurija; na to ga je navela čista mržnja prema svom pretpostavljenom.

Masadena je trenutno reagovao, isto tako jetko.

— Rekao sam da ne želim da budem prekidan, Danceru, to važi takođe i za vas! A sada je slučaj završen. Oba zatvorenika smestiti u samice kod magacina...

— Samice kod magacina nisu u redu — javi se poručnik opet.

— Tako, nisu u redu? — pro-

sikta komandant. — Onda je vreme da se dovedu u red. I to smesta! Kroz četvrt sata očekujem vaš izveštaj, Danceru!

Nakon toga se okrete i krenu ka svojoj baraci, koja nije bila daleko od kapije. Imala je dve sobe, u kojima je on sam stanovao.

Čuvar podoficir i čuvar pasa odvedoše kažnjenika do barake broj dva preko, gde ga Havelok preuze. Dohvati ga za ruku i snažno gurnu u malu prostoriju za spavanje, koja je pre ličila na nekakav tor.

Kažnjenik stade kod svog kreveta, pažljivo oslušnu dok nije pala reza, a zatim brzo ode do prozora, kako bi pogledao napolje.

Sa svoga mesta mogao je, kroz malu rupicu na obojenom prozoru da primeti maršala, kako čuči pored svetlosti vatre. Tada se začuše iz zgrade magacina glasni šumovi metalnih ploča, koje su padale i koje su unutra bile naslagane, a koje su sada iznosili u dvorište i postavljali pored zida sa strane.

Pod samicama kod magacina podrazumele su se u kampu Masadena male ćelije iza magacina, u kojima su bili zatvarani u mraku nepomirljivi zatvorenici. Pošto se te ćelije već odavno nisu upotrebljavale, bili su pretrpane raznoraznim predmetima, kako bi ih zaštitili od stalnih kiša poslednjih nedelja.

Mračne ćelije nisu bile tako dugo korišćene samo iz tog razloga, jer je bilo dovoljno ostalih maltretiranja, koje je osoblje kaznenog logora moglo da primenjuje.

Šumovi, koji su sada ispunili dvorište logora u noći, bili su toliko jaki, da su sve ostale nadjačavali.

Za desperadosa Kapučina bilo je tipično da je on smesta, kao precizan majstor časovničar, pristupio svom poslu. Njegov zločinački mozak je munjevitom brzinom skrojio plan, koji je mogao da se izvede baš za vreme ove buke.

Desnom rukom gurnu krevet malo u stranu, podiže jednu dasku na podu i izvadi jedan težak kamen ispod.

— Ohajo! — prožišta.

Jedan od ljudi skoči sa kreveta i odmah priđe.

— Brzo, drži ovde kraj lanca na kuglu!

Kažnjenik kolega učini ono što mu je naredio „čovek sa vešalima”. Pridrža zarezani deo lanca na kuglu, dok Kapučino ne raspali dva puta snažno kamenom po njemu.

Međutim, članak od lanca ne pusti. A treći udarac pogodi „Ohaja” po palcu.

Ali, osuđenik ne pusti glasa od sebe.

— Moraš mirnije da držiš! — prožišta Kapučino i raspali još tri puta duvostručenom snagom po oslabljenom članku lanca.

Tada se konačno razdvoji!

Ne pokazavši ni najmanji trag trijumfa, koji ga sada ispuni, Kapučino se uspravi, dohvati lanac sa kuglom i stavi na krevet.

Zatim brzim koracima priđe vratima i podiže ih, uprkos vezama na rukama, iz ležišta.

Bilo mu je potrebno mnogo nedelja da izdubi kamen iznad baglama, tako da je mogao vrata sa unutrašnje strane naglim i snažnim trzajem da izdigne.

A tada se okrete podoficir-stražar i ukočeno pogleda u otvor koji je zjapio sa vrata i sa kojeg mu se baci jedno čovečije telo u susret.

Kapučino pogodi iznenađenog čoveka jednim strahovitim udarcem ruku, koji se usled metalnih manžetni, što su mu bile oko njih, pojača trostruko.

Smrtonosno pogođen sruši se čuvar niz stepenice.

Kapučino smesta opipa Havelokov desni džep, izvuče kariku sa ključevima napolje i odvuče nepomično telo u spavaonicu.

— Ohajo, brzo, otključaj mi manžetne!

Zatvorenik Ohajo otključa mu veze, a Kapučino ga uhvati za ruku.

Ohajo se beše usudio da skloni ključeve u svoj džep. Tada ga pogodi težak udarac pesnice u grudnu kost.

— Odmah vadi ključeve napolje, mladiću!

Ohajo je klečao pored jednog kreveta, gde je odleteo posle udarca „čoveka sa vešalima” i izvadi ključeve.

— Mogao si da nam ih ipak ovde ostaviš — reče teško dišući.

— Nema ništa! Prvo moram ja da izađem napolje. Onda ćemo videti dalje.

— Laz, razmisli ipak — stenjao je osuđenik drhteći.

— Zaveži njušku! — odbrusi mu zapovednički Kapučino. — Moji su ljudi napolju i moram da gledam da stignem do kapije pre no što bude kasno.

Veliki zlikovac Endrju „Ohajo” Liston se uspravi i vrati se svom ležaju, dok se Kapučino sada oslobo-

di i veza na nogama. Sve se odigra munjevitom brzinom. Bandit skide mrtvom stražaru jaknu sa tela, svuče mu takođe i čizme, stavi čak i Havelokovu šapku na glavu i pripiša opasač sa revolverom.

Bila je to nesreća podoficira-čuvara Haveloka, da je bio skoro istog stasa, kao i kažnjenik broj sedam. Sve to je Kapučino pripremao, primamljujući stražara uvek blizu sebe i to baš svojim upornim čudnim ponašanjem, što je izazivalo stražara pak, da sa svoje strane, bude što je moguće više u Kapučinovoj blizini, kako bi ga „slomio”, kako je to Havelok sebi govorio.

„Čovek sa vešalima” je slagao kamenčiće mozaika svog plana uporno i strpljivo i neizmeran trud zlikovca se sada isplatio.

Od napada na podoficira-čuvara proteklo je najviše minut i po. Kapučino opet podiže vrata i postavi ih na baglame. Zatim se izgubi sa primedbom na rastanku:

— Budite dobri, momci, i sačuvajte mir.

Niko od zločinaca ne bi se usudio sada da digne uzburu, kako bi Kapučinovo begstvo bilo blagovremeno otkriveno. Svako ko bi se na tako nešto usudio, okončao bi sa tim svoj život — to su svi znali. Mada je logor Masadena bio skoro odsečen od spoljnog sveta, to su se zatvorenici već davno uverili u moć bande „ljudi sa vešalima”, pa je i strahopoštovanje prema zatvoreniku broj sedam bilo, sledstveno tome, i odgovarajuće.

Kapučino siđe niz stepenice, isto onako uspravno, kao što je to već više stotina puta posmatrao podofi-

cira da čini i krenu prema dvorištu.

Bilo je nemoguće da ne prođe pored svetlosti vatre. I, tek što beše došao do nje, kada ga ugledaše maršalove oči!

Vajat Erp se odmah trže. Ali, dva stražara poleteše na njega i oboriše ga dole. Pošto su mu maločas ponovo zapušili usta, bilo mu je nemoguće da i sada pusti glasa od sebe.

Snažno se napreže, kako bi oba čoveka zbacio sa sebe i pokuša iz sve snage da izbaci krpu iz usta — ali, to mu ne pođe za rukom, pošto se sada i treći čovek baci na njega, kako bi ga savladali.

To je u svakom slučaju bilo teško, jer je zarobljenik bio iznad očekivanja neobično snažan čovek. Odjednom se naglim okretom baci u stranu, oborivši jednog stražara, zatim naglo poskoči i tresnu četvrtog, koji je poleteo na njega i odbaci ga od sebe. Vajat tom prilikom uspe da zakači glavom o futrolu za revolver tog čoveka i da izbaci krpu iz usta.

— Kapučino! — urliknu. — Pobegao je!

Stražar ga gurnu nazad. Vajat snažno tresnu o zemlju i za sekundu ostane onesvešćen da leži.

Međutim, brzo dođe k sebi i primeti da više stražara kleči preko njega. Jedan od njih hteo je opet da mu gurne krpu među zube. Maršal je taman uspeo još da vikne:

— Kapučino je pobegao! Masadlena! Masadlena! Kapučino beži!

Stražari nisu znali šta treba da rade. Na komandantovoj baraci se naglo otvoriše vrata i na njima se

pojavi sablasna prilika šefa logora.

— Šta je bilo?

Isto tako je dojurio i poručnik Dancer.

— Sa tim banditom ću se sada lično obračunati — reče poručnik kroz nos, gurnuvši stražare ustranu i stade ispred zarobljenika.

Ovo, međutim, toliko razdraži kapetana, da on besno gurnu Dancera ustranu i stade raširenih nogu ispred zarobljenika.

— Šta ti imaš tu da se dereš, čoveče?

Vajat pokaza rukom prema kapiji.

— Morate odmah da preduzmete sve moguće mere bezbednosti i da ih proverite, kapetane! Kapučino je pobegao.

— Šta ti pada na um, momče; da praviš takvu gužvu ovde — frknu komandant, mada nije mogao odjednom da se i sam oslobodi jednog nelagodnog osećaja.

— Prepustite ga meni — reče poručnik kroz nos. — Ja ću ga već smiriti!

— Čutite! — zapovedi komandant mladom oficiru. — Pogledajte radije da li je u baraci broj dva sve u redu.

— Oh dobri bože — progunda poručnik. — Sada još dopuštate da vas taj pas i blefira!

Tada popustiše živci patuljastog čoveka.

— Dancer! — prodera se prenatlaženim glasom. — Naredio sam vam da pogledate baraku! I to imate bez reči da izvršite, jeste li razumeli!

Dancer skupi pete i pozdravi, desnom rukom dodirnuvši šapku. —

Ol rajt, ser! — Okrete se i laganim koracima krenu ka baraci.

Vajat je ukočeno gledao prema kapiji, dok je Masadena posmatrao baraku broj dva.

Proteklo je pet sekundi, sedam, devet — i tada odjeknu odjednom prodoran krik.

Bio je to poručnik Dancer.

— Vrata su izvaljena, ser! Unutra leži čovek!

On izvuče telo podoficira-čuvara napolje.

— To je Havelok!

Više stražara dotrčaše da pomognu i dovukloše teško telo čuvara na svetlost vatre.

— On je mrtav! — prodere se Lauton.

Za trenutak zavlada mukla tišina u logoru.

Zatim Masadena naglo okrete glavu.

— Straža na kapiji! Odgovorite!

Kod kapije se niko ne pomeri.

Masadena pogleda Dancera i u očima komandanta se odjednom prijeti strah.

— Dancer, proverite smesta stražu na kapiji!

Poručnik povuče svoju bluzu obeima rukama na niže, gurnu Lautona i zajedno sa njim krenu prema kapiji.

Kada se beše približio na deset koraka, odjeknuše odjednom revolverski meci u susret.

I tada se pretvori kamp Masadena u pravi pakao!

Pošto je Kapučino došao do svetlosti vatre, bio je još toliko drzak, da je maršalu namignuo. Produžio je dalje bez žurbe do ulaza u stražarsku kulu.

Maršalu tada pođe za rukom da izbaci krpu iz usta i da vikne na uzbunu.

I, sada je pokazao „veliki” Kapučino, ko je on u stvari bio. Ledeno miran prešao je zadnjih pet jardi do logorske kule, mada je u tom trenutku, posle uzbune, pored vatre bilo sve uskomešano. Više bi palo u oči, da je sada išao brže, te zbog toga nastavi da ide mirnim korakom, dok nije stigao do ulaza u kulu.

Imao je peh, da je jedan od stražara baš tada silazio kružnim stepenicama njemu u susret.

Kapučino se odmah pribi u nišu pored ulaza i kada je dvadeset i trogodišnji drugi stražar na kuli hteo da projuri pored njega, raspali ga Kapučino jednim snažnim udarcem revolverom po glavi.

Begunac ga zgrabi i baci ka niši. Brzim pokretima oduze onesvećenom stražaru opasač sa municijom i revolver i iskoristivši buku koja je dopirala iz dvorišta, krenu uz kružne stepenice.

Međutim, tada začu kako neko gore napuni pušku.

„Čovek sa vešalima” zastade. Od nenaviknutog penjanja udaralo mu je srce do slepoočnica.

Gore u kuli nalazio se Mark Bilings, trideset i jedno godišnji, snažan čovek, koji je slično kao i Havelok svoj život proveo u uniformi i bio prilično sirove prirode. Pošto je čuo graju u dvorištu, zapeo je svoju pušku.

Svakoga trenutka moglo je da mu padne u oči, da se drugi stražar, koji je gore sa kule poleteo dole

niz kružne stepenice, još nije pojavio u dvorištu.

Nemam drugog izbora! — odjekivalo je u mozgu zločinca. Išao je dalje, doduše tiho i obazrivo.

U tom trenutku začuo je korake gore na drvenim stepenicama.

Stražar na kuli učinio je ono što nije smeo da učini: napustio je svoje stražarsko mesto i krenuo niz stepenice!

Postojala je stroga logorska naredba, da stražar na kuli ne sme da napušta svoje mesto osmatranja, pre no što stigne smena.

Verovatno u tom trenutku baš je trebala da usledi smena i jedan od stražara je zbog buke silazio niz stepenice.

Kapučino je pažljivo osluškivao napregnutih živaca u kuli.

Međutim, galama koja je dolazila iz dvorišta, skoro mu je onemogućavala da razlikuje šumove. Pozadi u samicama kod magacina takođe su još uvek radili, praveći buku.

Tada odjeknu dole u dvorištu prodoran krik Dancerov.

Begstvo je dakle otkriveno! I, sada će takođe pronaći i ubijenog. Kapučino i pored svega ostade ledeno miran.

Tada opet začu iznad sebe kako škripe stepenice.

Stražar je dakle već načinio dva kruga niz stepenice i sada se nalazio direktno nad njim.

U dvorištu je vladala tišina. Isto tako i radovi iz magacina su prestali.

Tada odjeknu Masadenina zapovest u dvorištu: stražar na kuli treba da se javi.

Međutim, pošto se stražar već na-

lazio na polovini puta u kuli, nije mu uopšte bilo moguće da se javi.

Hladnokrvni bandit munjevito je razmišljao. Čovek gore u kuli postaće tek tada opasan, kada se bude približio; opasniji je bio protivnik, koji je sada iz dvorišta hitao prema glavnom ulazu. Kapučino se na vrhovima prstiju ponovo odšunja prema ulazu u kulu.

Kada su Dancer i Lauton došli na oko osam jardi, odjeknuše im revolverski pucnji u susret.

Lauton se sruši teško ranjen. Dancer prodorno kriknu, kada ga jedan metak pogodi u kuk. On pokleknu i drugi ga metak zakači po čelu tako da onesvešćen pade na stenovito tlo dvorišta.

Kapučino baci jedan kratak pogled u dvorište. Kada tri stražara, koji su se nalazili pored vatre, pojuriše ka njemu, dočeka ih on pravom kišom metaka iz oba revolvera.

Takođe i četrdeset i devetogodišnji stražar Alan Lundgrin se sruši teško ranjen. Druga dvojica zastadoše.

Za trenutak u dvorištu svakome zastade krv u žilama.

Kapučino se okrete i krenu opet gore svojim putem.

Stražar se potpuno umiri. Ipak, nesrećni čovek nije imao nikakvih šansi protivu zločinca. Munjevitom brzinom snađe ga nesreća.

Kapučino ga stiže, dohvati ga za nogu i povuče dole, pri čemu ga strahovito raspali drškom od revolvera po glavi, tako da se Bilings onesvesti i strmoglavi preko stepenica.

Kapučino je taman stigao da mu dohvati pušku. Zatim u velikim sko-

kovima preko kružnih stepenica otrčao gore.

Tek što je stigao na platformu, kada Vajat Erp odsečnim glasom uzviknu:

— Mora da se nalazi u kuli! Brzo, otvorite vatru na kulu!

Masadena je bio prvi, koji je reagovao. Istrže jednom stražaru pušku iz ruke i otvori vatru ka platformi kule.

A tada otvoriše vatru i ostali.

Zločinac je čučao iza drvenog grudobrana, koji je, na njegovu sreću, bio od debelih dasaka, razvukavši lice u jednu paklenu grimasu.

Samo za delić sekunde, pa bi ga primetili!

On sačeka jedan trenutak, udahnu duboko i baci se preko prednje ivice grudobrana na kuli, daleko preko male staze, između obale i kapije, u reku.

Telo pljusnu po površini vode i trenutno nestade u talasima.

Razbojnik je bio izvrstan plivač. Odmah zaroni, posle nekoliko jardi se pojavi, brzo udahnu vazduh i ponovo zaroni.

— Otvorite kapiju! — viknu maršal. — On je skočio dole i mora da je u reci!

— Odmah na kapiju! — viknu sada takođe i Masadena.

Ljudi poleteše napred.

— Oslobodite me, kapetane! — povika maršal komandantu.

— Mir! — odbrusi mu zapovednički patuljasti čovek. — Ovde nemaš šta da govoriš!

Vajat se dopuza do oficira i obori ga.

Mali čovek pade na zemlju i svojim široko otvorenim očima pogleda

užasnut ka njemu. Vajatova glava bila je odmah pored njega.

— Čoveče, raseci mi veze, ja sam Vajat Erp! Moram za njim!

Međutim, Masadena se brzo skloni od vezanog čoveka i otrča ka svojoj baraci preko, kako bi doneo svoje oružje. Zatim otrča do kapije, koja je tek u tom trenutku bila otvorena.

Vajat je klečao u sredini dvorišta.

— Pse! Povedite pse!

Ali, niko ga nije slušao.

Stražari su izleteli napolje i besmisleno trčali preko staze, pored strmih stenovitih zidova, umesto da su gledali u vodu. Trojica od njih su imali puške i mogli su još da otvore vatru na begunca u reci.

Međutim, Kapučino je već dospeo do sredine Gren Rivera, legao na leđa, isturivši samo usnice iznad vode, kako bi došao do vazduha. Zatim ponovo zaroni i otpliva u susret drugoj obali. Tamo izađe iza jednog žbuna na obalu, odakle je mogao tačno da posmatra mračni logor preko. Video je kako stražari trče, tamo-amo i posle kratkog vremena začu snažan konjski topot.

Više jahača izlete napolje i jedan od njih skliznu na stazu pored obale i pade u vodu. Ostali su poleteli prema savani.

Tek tada, pošto je prošlo nekoliko dragocenih minuta, pojavi se jedan čovek sa dva lovačka psa. Životinje su lajale kao pobesnele i poleteše ka obali reke.

Međutim, takođe i oni više nisu mogli da osete trag odbeglog robijaša.

Čoveku iz Misurija je u međuvremenu, pod neizrecivim naporima, pošlo za rukom, da olabavi svoje veze. Mogao je sada da skine veze sa ruku. Tamao je počeo da skida veze i sa nogu, kada se Masadona vrati sa otvorene kapije.

On ugleda zarobljenika pri svetlosti vatre i odmah izvuče kolt iz futrole.

Vajat se baci ustranu. Na taj način izbeže prvi metak, ali ga drugi okrznu po rukavu od kaputa. Kada je Masadona i po treći put povukao obarač, čovek iz Misurija uspeo je da stigne do jedne gomile drva, iza koje se zakloni. Tu skide ostatak veza na nogama.

U tome trenutku oseti ispod levega lakta neki tvrd predmet: mali deringer — kolt, kojeg mu je Dok Holidej dao da ponese sa sobom.

Stražari u logoru ga nisu primećivali i još je stajao u džepu od prsluka.

Vajat ga smesta izvadi i prišunja se oko gomile drva.

Masadona beše stigao do vrata.

Vajat iskoči i uperi deringer.

— Bacite oružje, Masadona!

Kapetan je bio toliko iznenađen, da baci svoj kolt pored vatre.

Vajat polete do njega i dohvati revolver, zgrabi Masadenu za ruku i odvuče ga u baraku komandanta.

Unutra zalupi vrata za sobom, pronađe svoj opasač za oružje na zidu i odmah se opasa. Dok je levom rukom izvadio iz džepa svoju zvezdu, kako bi je iznenađenom čoveku podneo pod nos, progunda:

— Smatrao sam vas jednim sposobnim oficijom, Masadona. Međutim, sada znam da ste jedan bedni

blesavko. Čovek koji nije nizašt! Pobrinuću se za to da vas uklone sa tog mesta. Do viđenja!

Primetio je da mu se šešir nalazi na jednoj stolici, uze ga i stavi na glavu i izađe iz barake, i ne pogledavši kapetana.

Ovaj je čučao skupljen u svojoj stolici pored vrata i kao oduzet ukočeno je gledao pred sobom.

— Vajat Erp — prošaputa. — To je zaista Vajat Erp!

Međutim, nije bio dovoljno pаметan i da svoju grešku prizna i da se ispravi. Naprotiv, otvori vrata i izlete u dvorište.

— Ljudi, „čovek sa vešalima“ beži!

Međutim, nije bilo nikog više tu, ko bi ga čuo.

Panika, koja je nastala Kapučinovim begstvom, bila je tako ogromna, da je čitav red u kaznionici bio poremećen.

Da su u tome trenutku „Ohajo“ i drugi zatvorenici u baraci broj dva bili dovoljno odlučni, to bi jednom ili ostalima možda takođe uspelo begstvo.

Međutim, među ostalim kažnjelicima nije bilo još jednog Kapučina.

Maršal lagano izađe iz logora, zastade za trenutak napolje pred kapijom, posmatrajući drugu stranu obale.

Od kako je Kapučino pobegao, već je protekla jedna mala večnost.

Malom stazom Vajat izađe u savanu.

Kada je prešao oko četiri stotine jardi i ostavio za sobom ogromno stenje, koja je obuhvatalo logor, ugleda jednog jahača, koji mu je u kasu dolazio u susret.

Vajat se saže ispod jednog niskog žbuna i sačeka dok se jahač ne pojavi pred njim. Tada odjednom iskoči.

Bio je to jedan od stražara. Imao je revolver u ruci i odmah ga uperi u njega.

Čovek iz Misurija je međutim bio na to spreman. Dohvatio je glavu konja i sa druge strane jednim snažnim trzajem izbacio čoveka iz sedla.

Stražar je ležao na zemlji. Vajat se odmah nađe pored njega, oduze mu revolver i viknu:

— Diži se! I, sada slušaj dobro, mladiću: — Ja sam Vajat Erp! Rekao sam tvome šefu to, ali on je bio toliko glup, da je hteo da bude pametniji. Isporuči mu pozdrav od mene i reci mu da će da dobije konja nazad. Moram da ostanem na tragu Kapučinu i njegovoj bandi.

Čovek se nije uopšte usudio da se protivi.

Vajat skoči u sedlo i odjuri.

Kada je stigao na ranč, na istoku se već pojavljivala zora. Oprezno je prišao sa jugoistočne strane, sjahao iz sedla i na vrhovima prstiju prišao zapadnoj strani zgrade ambara.

*
* *

Greg Norton, Brad i ostali su čuli, kada je kauboj Beri kućnuo na kapiju logora.

Zatim su čuli tupe šumove borbe i kao ukočeni su bili na svojim mestima u napuklim stenama.

A tada je odjeknuo prodoran zvižduk Marti Luna.

Norton se odmah uspravi.

— Brzo, moramo da nestanemo!

Brad ga ukočeno pogleda ne shvatajući.

— Jesi li poludeo? Kako možemo da se izgubimo? Beri je samo dao znak zviždukom, kako bi nas upozorio, da je otpočelo!

Norton zatrese glavom.

— Ne, bio je to Lun, tačno sam ga prepoznao. Beri je bio već davno savladan, a Lun je, u zadnjem trenutku mogao još da uputi zvižduk upozorenja.

— To ne verujem. Moramo prvo da se uverimo.

— Glupost, obojica su već davno udešena!

Međutim, Brad je smatrao da je to isključeno. Hteo je da se posavetuje sa O'Kifeom, koji je bio na drugoj strani kapije u stenama, kao i sa ostalima. Kada su se konačno u jednom udubljenju u steni našli zajedno, O'Kife progundā:

— Ja sam za to da pogledamo.

— A, kako to da učinimo? — zakrešta Norton. — Oni će sada da budu oprezniji, nego pre.

— To može da bude — odgovori Škotlandānin. — Međutim, moramo ipak da znamo šta se dogodilo, pre nego što se povučemo.

Norton se saglasi, kada je video da sa svojim mišljenjem neće da prođe. Na kraju, on je bio vođa družine i morao je da sačuva svoj ugled.

O'Kife, ohrabren postupkom kauboja Berija, ponudi se sam da ode do splava, kako bi ga odgurnuo od obale i jednostavno još jednom stao ispred kapije.

Ali, kada se beše prišunĳao logoru i sa one strane stena dostigao obalu, primeti na svoj bes, da je splav očigledno sam oplovio od obale.

Bila je to krivica „čoveka sa vešalima” Marti Luna, koji se baše naljutio na kauboja Beriја, što je on na izgled splav i suviše izvukao u grmlje. Lun, koji je samo mislio kako će da pobjegne nazad, brzo je privukao splav uz vodu, pa je na taj način došlo do toga da ga je voda odnela.

Pa ipak, „čovek sa vešalima” Kid O’Kife imao je smelosti, da baci jedan pogled u logor. Doduše, to nije pokušao napred kroz kapiju, jer bi i on loše prošao, već se pope napred na stenu, odšunja još više, dok nije dospeo do krajnje ivice, što je već bilo dovoljno opasno.

A ono što je video bilo je dovoljno. Odmah se vrati nazad.

Kada se nepovređen vrati svojim kompanjonima, saopšti im: — Beri je vezan! — Da je i Sani Lun bio uhvaćen, nije uopšte ni spomenuo.

„Ljudi sa vešalima” čuteći su stajali jedan pored drugog i ukočeno posmatrali u tamu savane. Konačno, jedan od njih promrmlja:

— Dakle, oni su ih znači ulovili.

— Da, — reče O’Kife, muklo i procedi psovku. — Prokletstvo, mnogo sam ga cenio. Momak je bio tvrd kao čelik.

Dugački Čester klimnu glavom.

— Da, tačno. Bio je čvrst, a mogao je da udari kao konj.

I Brad dodade uz to:

— Ja sam ubeđen da bi stvar bolje tekla, da se taj prokleti kartaroš nije njemu okačio na leđa.

Norton klimnu glavom:

— Tačno je. Ovaj pogrešan udarac možemo samo da zahvalimo tom prokletom pacovu.

Prema tome, svog čoveka nisu

oslobodili, a umesto toga imali su drugog i trećeg uhvaćenog u logoru Masadena.

Bezvoljno krenuše banditi nazad na ranč.

Mada su već i ranije ostavljali mrtve na stenama logora za osuđene na doživotni zatvor, ovoga puta išli su kući sa još većim porazom u sebi. Naravno, povelі su i konja „kauboja Beriја” sa sobom.

Kada su došli na ranč, stali su neodlučno u dvorištu ispred kuće za prenoćište, ne progovorivši ni reči. Na kraju Brad progunda:

— Ne mogu uopšte da spavam. Hajde da igramo poker! Ko će sa mnom?

Svi su pristali — osim dvojice Nortona, koji su seli na stepenište od verande. Čuteći čučala su dva brata jedan pored drugog.

Hal je ukočeno gledao kroz otvorenu kapiju u preriju. Ali, kada je dohvatio rukom za džep, kako bi izvadio svoj pribor za pušenje, koji je od pre kratkog vremena nosio sa sobom, morao je da doživi da ga brat tresnu tako, da mu listići duvana i mrki papirići odleteše u blato u dvorištu.

— Ko ti je dozvolio da pušiš, ti, balavče! — obrati mu se Greg zapovedničkim tonom.

Hal se tiho isceri. Protrlja se nosu i reče poluglasno:

— Kako bi bilo, Greg, kada bismo seli u sedla?

Drugi ga ne pogleda.

— Jesi li poludeo?

Momak tada odjednom steže desnu ruku oko kosmatog zgloba stariјeg brata.

— Greg, preklinјem te, bežimo!

Možda možemo još i da umaknemo.

Greg se tada okrete mlađem bratu.

— Kako ti to uopšte pada na pamet? Zašto bih morao da bežim?

Hal se trže. — Ali, Greg — promuća. — Beri i Lun su uhapšeni. Šta misliš koliko će im biti potrebno vremena dok oni tamo u logoru ne dođu na to da napadi dolaze sa naše strane?

— Ne govori gluposti! Ostajemo ovde. Mi ovde pripadamo. Neću da napustim svoj ranč, na kojem sam proveo pola svog života. Ovde sam rođen i ti takođe. Zbog čega onda sada da bežimo?

— Ali, mi smo... — Mladić naglo prekide i pogleda preko u kuću gde su bili kauboji, kroz čiji prozor je svetlost svojim beložutim zracima sablasno padala u divorište.

— Greg, oni su „ljudi sa vešalima“, zločinci!

Greg tada, zapenušao od besa, zamahnu rukom i udari divlje svog brata po licu, tako da Hal pade sa stepeništa.

— Rekao sam ti da držiš jezik za zubima, blesavko! Ja sam vođa tih ljudi, možda ti to nešto govori. A ako to ne shvataš, moraću sa tobom drugačije da govorim. Mogao bih tada da zaboravim da si mi brat!

Hal je ležao na zemlji naslonjen na laktove i ukočeno posmatrao brata. Lagano se uspravi, otrese prašinu sa odela i prošaputa:

— Onda je sve gotovo, gotovo i prošlo!

— Slušaj dobro, Hal, ako još jedanput čujem da tako govoriš, onda će ti se nešto dogoditi, razumeš li? Mi smo članovi tajnog saveza! Ja i

ti takođe. To ne smeš nikada da zaboraviš.

Mladić se oslobodi i prožišta:

— To je banda zločinaca! Žalim što sam tolika kukavica i ne smem da pobegnem odatle!

Drugi ga opet udari otvorenom šakom po licu.

Hal se zatetura. Potom se nemo odvuče odatle.

Verovatno da bi imao drugačije mišljenje o Gregu, da je sada primetio graške znoja na čelu svog brata.

Kao i njega, tako je i Gregorija već davno zahvatio veliki strah.

Preko u kući za stanovanje kauboja igrali su poker bez volje.

Odjednom Brad baci karte na sto.

Ostali ga pogledaše zgranuto. Pa imao je ipak dobru kartu!

O'Kife pogleda oštro nadzornika. — Šta je bilo, Brad? — upita oprezno.

Brad ustade i osloni se svojim teškim rukama o grubo istesani sto.

— Imam prokletu komičan osećaj u leđima, momci.

— Bilo bi možda dobro, kada bi nam nešto bliže objasnio taj osećaj — podsmehnu se O'Kife.

— U redu, i hoću. Napad noćas na logor nije mi se dopao.

— Ma šta kažeš — naruga se Škotlandanin.

Nadzornik tada udari rukom po stolu.

— Stvar je loše izvedena! Obojica su u klopci i ko bi ga znao da li Lun drži jezik za zube.

Zbog čega niko nije o tome govorio, da li je i Beri ćutao? Pre su verovali da će ih ljigavi Lun da oda.

Brad navuče svoj šešir dublje na čelo i zakopča jaknu.

— Ljudi, neka radi ko šta hoće, ja kidam!

Kada je hteo da izađe na vrata, O'Kife mu prepreči put. Desna ruka mu je počivala na dršci revolvera.

— Nadzorniče, kuda ćeš?

— Idem preko do Grega da mu kažem da Nortonov ranč mora u interesu tajnog saveza da prestane sa radom.

Zdepastom momku iz Virdžinije je zaista pala na um dobra misao. Nije samo on jedini o tome razmišljao, da je postalo opasno ostati i dalje na ranču, pošto su dvojica njihovih ljudi uhapšeni u logoru. Međutim, baš on, momak jak kao medved, grubi zdepasti čovek, pronašao je pravu reč.

— Za savez? — reče Čester. — Da, tu imaš pravo, Milt, za savez je najbolje, da nas ovde ne bude, kada budu došli da nas povedu. U logoru ima dvadeset i dva stražara. I, ko zna, možda mogu da dovedu i eskadron vojske! Taj logor je pod jakom stražom, to nam je dobro poznato. A napad je propao.

Odjednom u najvećoj žurbi izađoše iz spavaonice i predoše preko dvorišta, kako bi uzeli konje.

Kada su se vraćali iz štale, u sredini dvorišta se nalazio Greg Norton.

— Ljudi, kuda ćete?

— Odlazimo! — odgovori O'Kife.

Greg se začudi što je on odgovorio, jer se bio pripremio već na raspravljanje sa Bradom. Škotlandčinin mu nikako nije odgovarao.

— Kuda odlazite?

— Svejedno! U svakom slučaju dalje odavde! — progundā Met Fečinger.

— Ti zaveži, Met! — zapovedi mu Norton.

Bili Kalagan tada uhvati dizgine i htede da krene.

U tom trenutku izvadi Greg revolver iz futrole.

— Šta to treba da znači?

Milton Brad odgovori promuklim glasom:

— Jašimo odavde!

— Kuda?

— Bežimo odavde, pre no što bude kasno.

Norton zavrte glavom.

— Niko ne može da odjaši bez mog odobrenja.

Ljudi tada sjašiša sa konja i zastađoše neodlučno.

Na ranču je odjednom nastala mrtva tišina. Čitav minut niko se ne pomeri.

U toj istoj minuti beše se i maršal prikrao zgradi ambara. Zbunjeno pogleda bandite kako stoje pored svojih konja u dvorištu.

Sada je morao da sve stavi na jednu kartu, krenu dva koraka napred i viknu:

— Momci!

Banditi se naglo okrenuše.

Vajat je stajao tako, da je mogao svoje revolvere trenutno da izvadi iz futrola.

Međutim, niko od „ljudi sa vešalima” nije potegao oružje. Oni očigledno, prema tome, još nisu znali ko je on u stvari bio!

Pa ipak nije smeo mnogo da rizikuje i doviknu Nortonu:

— Šta to treba da znači?

Greg se progura pored Brada i

Čistera i stade na nekoliko jardi od čoveka iz Misurija.

— Šta bi to trebalo da znači, Beri? Ljudi hoće da idu odavde.

Vajat odmah shvati u čemu je stvar i klimnu glavom.

— To je ispravno. I to što je moguće brže. Reći ću vam kuda da jašimo.

Dohvati svog riđana, koga je Brad već nameračio i skoči u sedlo.

— Brzo, ljudi, pođite sa mnom!

Još od početka Norton je imao osećaj da ovaj Beri nije bio bilo ko. I sada je izgledalo da se to potvrđuje. On je najverovatnije ipak bio vođin glasnik, koji je sigurno dobio naređenje da se ne odaje.

Norton priđe do njega i upita ga:

— Kuda treba da idemo?

— Za Sparks? — reče mu Vajat u najbržem kasu.

Ostali „ljudi sa vešalima” sledili su ga ne razmišljajući. Bili su dovoljno srećni, što su konačno odlazili odavde.

Vajatov plan bio je jasan: hteo je da odvede „ljude sa vešalima” do sledećeg grada i da tamo pokuša da ih smesti u zatvor. Jer, bila bi ludost da prihvati borbu ovde na ranču sa njima i to u svitanje zore. Brad, Čester, Greg Norton, Kid O’Kife, Met Fečinger i Bili Kalagan bili su ipak opasni. Sreća, da Sani Lun nije bio više sa njima. On je sedeo u kampu Masadena na sigurnom mestu!

Mali Hal Norton jahao je na zaštelju kolone i nije ni pomišljao da se odvajava od drugih.

Dan je već bio svanuo, kada je Vajat sa sedam bandita stigao u grad.

On nije ni poznavao put dobro, ali je vešto dopustio da ga Norton vodi, a da to ovaj nije ni primetio.

Bio je to mali grad, taj Sparks, jedva veći nego danas.

Široka glavna ulica protezala se od istoka prema zapadu. Tamo, gde se nastavljala u preriju, svetlela je velika užarena lopta i bacala svoju, kao žar crvenu svetlost, na uspavane, sivomrke kućice od drveta.

Čovek iz Misurija je grozničavo u toku puta razmišljao na koji način da smesti „ljude sa vešalima” u zatvor. Jer, isto tako da prihvati borbu ovde, u glavnoj ulici Sparksa, protiv ove družine, bilo bi i suviše opasno. Nikoga od njih kao protivnika nije smeo da potcenjuje. Pre svega O’Kifa, Brada i Čistera, kao i Nortona, o kojima je morao naročito da vodi računa.

Čovek iz Misurija pretraživao je očima po fasadama kuća, ali nigde nije mogao da pronađe natpis „Šerifova kancelarija”.

Pred jednom krčmom zastade i sjaši iz sedla.

— Sačekajte ovde jedan trenutak, ljudi.

— Šta namerava? — progundala Brad rančeru.

Norton podiže ramena, pa ih spusti.

O’Kife dovede svog konja napred pored Engleza i pogleda maršala skupljenih očiju.

— Hej, Greg, stvar mi se ne sviđa!

— Šta se tebi ikada i dopadalo! — odgovori Britanac, nelagodno se i sam osećajući.

Vajat se beše popeo na jednu ve-

randu i uđe u krčmu, koja tek što je bila otvorena.

Krčmar, čovek debelog stomaka, pogleda ga sanjivo.

— Šta hoćete?

— Ja sam Vajat Erp. Tražim šerifovu kancelariju.

— Vajat Erp? — promuca saluner, naglo prebledevši.

— Da i moram smesta da govorim sa šerifom.

Saluner tada promuca, na Vajatov užas:

— Mi nemamo... šerifovu kancelariju, mister... mister...

— Zar u gradu nema zatvora? — upita maršal brzo.

— Zatvor? Ne! To jest... preko pored mrtvačnice je velika šupa, gde...

Čovek iz Misurija oseti iza sebe jednu senku na ulazu.

Vajat baci jedan brzí pogled u ogledalo iznad šanka i primeti za sobom Kid O'Kifea kako stoji na vratima.

Šta li je on čuo?

Maršal stavi brzo saluneru ruku na desno rame i reče:

— U redu, mister, navrtićemo odmah na piće. Moram još da porazgovaram sa svojim drugovima.

Kada se okrete primeti u desnoj ruci Škotlanđanina jedan revolver!

Bilo je svršeno! Kid O'Kife mora da je čuo razgovor!

I tada već odjeknu Škotlanđaninov revolver.

Ali, za delić sekunde pre maršal se beše bacio ustranu, u padu potegao bantlajn specijal iz futrole i metak je već odjeknuo u pravcu „čoveka sa vešalima”. Pogodi ga de-

sno gore u grudi i odbaci na verandu.

— Vajat Erp! — zagrcnu se pogođeni. — On je... Vajat Erp!

Norton, Brad i Čester skočiše odmah sa konja i poleteše na verandu.

Vajat pretrča preko prostorije krčme i razbi jedan od prozora.

— Stoj! — prodera se.

Greg Norton ispali prema njemu čitavu salvu metaka.

Komadići metala zariše se iznad glave čoveka iz Misurija u šank.

Vajat se osvrnu, primeti jedna vrata ka sporednoj prostoriji, skoči do njih i htede da ih otvori.

Bila su zaključana. Uze kratak zalet i baci se na njih.

Tačno u tom trenutku skoči Ivar Čester preko tela srušenog Škotlanđanina u krčmu.

Metak, kojeg ispali u pravcu maršala, otkide komad drveta velikog kao palac iz prozorskog rama.

Vajat se nađe u maloj prostoriji i primeti prozorčić koji je bio prema ulici i poluotvoren. Odmah se nađe napolje. Međutim, tek što je stigao do verande, kada Brad ispali metak u njegovom pravcu.

— Ovde je, momci, ovde!

Mat Fečinger i Bili Kalagan, koji su tek sada sjašili sa svojih konja, potegoše takođe revolvere.

Vajat skoči sa verande, koja je ovde bila srećom niska i tu se približi zemlju.

U tom paklenom trenutku odjeknu sa druge strane ulice jedan pravi stakato metak preko glavne ulice, tako da čovek iz Misurija skoro ne kriknu od radosti.

Deset ili najviše dvanaest jardi udaljen od konja bandita, stajao je

preko na verandi jednog hotela visok čovek u crnom odelu.

Njegovo blede lice svetlucalo je iz tame, koja je vladala ispod krova na verandi.

Na glavi je imao ravan, crni šešir, elegantno skrojeno crno odelo i cvetnobelu naboranu košulju, preko koje je bila privezana uredno crna kravata. Njegov prsluk bakarno-bronzane zelene boje bio je opšiven crnim vezom i jedan široki zlatni lanac za sat išao je preko stomaka, od jednog džepa prsluka, do drugog. U svojim ispruženim rukama držao je poniklovane revolvare, sa drškama od slonovače, iz čijih cevi se beše dizao dim baruta prema krovu verande.

Dok Holidej!

Kao da je iz zemlje izrastao, stajao je tu raširenih nogu pred verandom hotela. Njegovi meci onesposobili su za dalju borbu Brada, Nortona, kao i Čestera.

Vajat Erp odmah skoči i izađe na ulicu.

— Bacite revolver, Fečinger!

Bili Kalagan beše svoj revolver već bacio, kada je začuo Holidejeve pucnje za sobom.

Sa licem pepeljastobledim čučao je šesnaestogodišnji Halman Norton između konja, želeći da se sakrije duboko pod zemljom.

Džordžijanac lagano siđe sa verande i neobičnim krutim koracima dođe na ulicu. Dok je punio svoje revolvare i vratio u futrole, pogleda ka maršalu.

Vajat razoruža Nortona, Brada, Čestera i O'Kifa. Zatim pretraži ta-
dođe Fečingera, Kalagana i Hala i
uzme im oružje. Potom viknu sa-

lunera i zatraži mu ključeve od zgrade zatvora.

Norton i njegovo društvo našlo se posle nekoliko minuta iza katanca.

Kada se velika vrata zalupiše sa spoljne strane, tišinu odjednom prekinu paklena graja. Banditi su lupali i treskali kao pobesneli po vratima, tako da je čitava šupa podrhtavala.

Vajat Erp se osvrnu i pogleda kockara, koji je još uvek stajao nasred ulice i obe ruke prekrstio preko grudi.

Maršal mu lagano pođe u susret i pruži mu ruku.

— Helo, Dok.

— Helo, maršale.

Vajat gurnu šešir sa čela i obrisa jednu krvavu ogrebotinu, koju je zaradio prilikom iskakanja kroz prozor.

— Od kada ste vi ovde?

— Od sinoć.

Vajat ispitivački pogleda prijatelja u lice.

Izgledao je opet bolje i zdravije i kao da je se stvarno oporavio.

— Trebali ste malo da se odmorite, Dok. Mislim, da ste i suviše rano uzjahali konja.

— Rano? — upita Holidej, — osvrnuvši se po ulici. — Pa, ne bih baš rekao...

Obojica krenuše prema krčmi, gde se okrepiše jednim brendijem. I maršal je ovog puta dozvolio sebi da malo gucne.

Holidej se podboči obema rukama o šank i konačno upita:

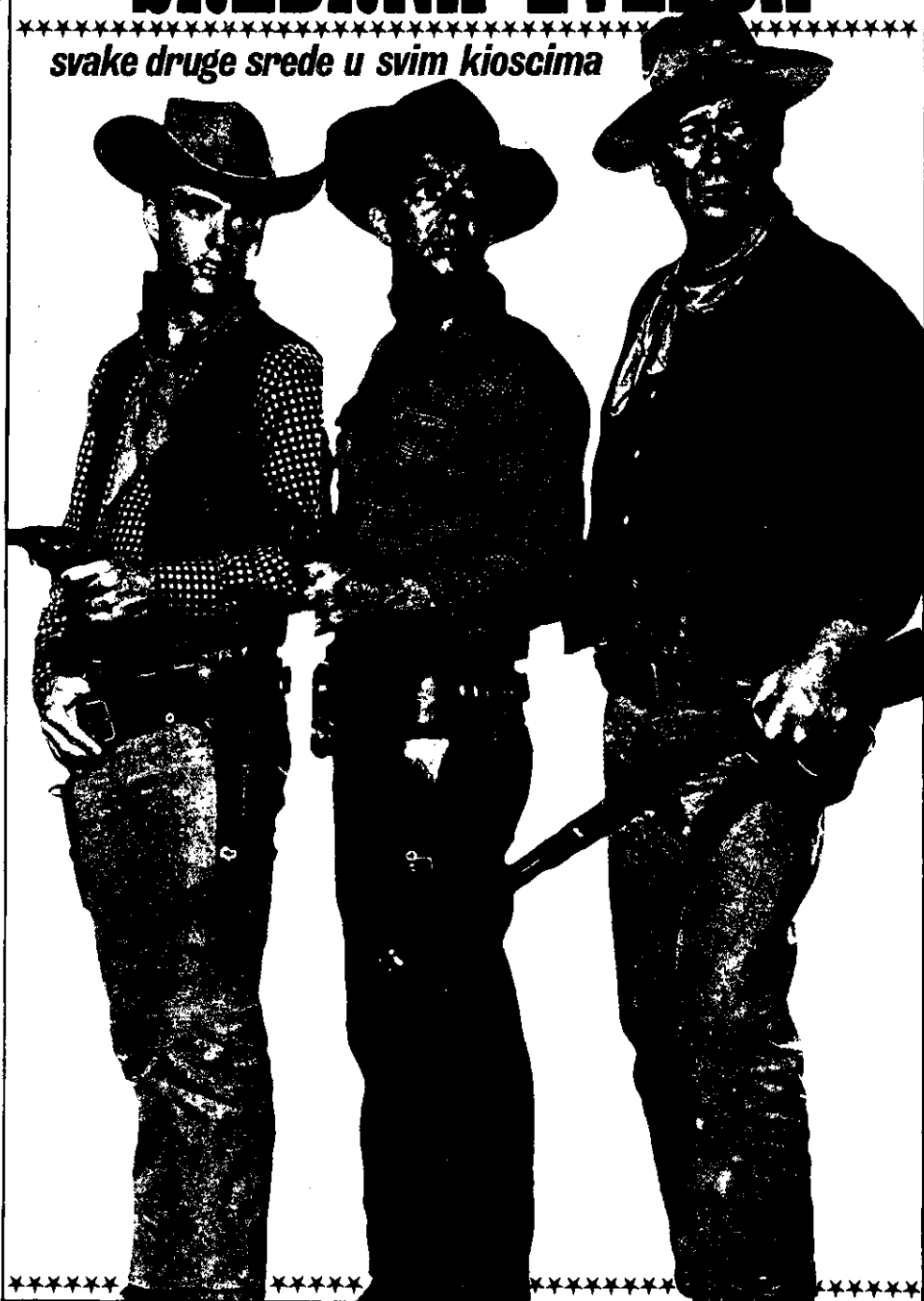
— A, Kapučino —?

Maršal skupi mračno obrve i na čelu mu se pojavi jedna velika bora. Pobegao je...

K R A J

***** SREBRNA ZVEZDA *****

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svefozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa”.
1. januar 1972.